

TATA VÁROS

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

2021-2050

Tata, 2021. december

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	3. old.
A 2001-2050 KÖZÖTTI IDŐSZAK JELLEMZŐI TÍZ ÉVENKÉNT	4. old.
2. HELYZETKÉP	8. old.
2.1. A tatai természeti helyszín és épített környezet	8. old.
2.2. A tatai gazdasági környezet, munkahelyek	11. old.
2.3. A tatai helyi társadalom	12. old.
2.4. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	14. old.
3. JÖVŐKÉP	14. old.
3.1. Tata jövőképe a táji, természeti és épített környezetére, gazdasági és társadalmi folyamataira vonatkozóan	14. old.
3.2. Tata jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan	18. old.
3.3. A tatai településfejlesztés lényegi elemei, alapelvei	19. old.
3.4. Tata jövőképe – összefoglalás	22. old.
4. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLRENDSZERE	22. old.
4.1. Átfogó fejlesztést szolgáló célok	22. old.
4.2. Tematikus, ágazati célok	24. old.
4.3. A fejlesztési célok az egyes településrészeken	34. old.
4.4. Horizontális célok	38. old.
4.5. Tata városfejlesztési célrendszere 2021-2050 – összefoglalás	39. old.
4.6. A jövőkép, az átfogó célok és a tematikus célok kapcsolata	40. old.
4.7. A tematikus, ágazati célok értelmezése az egyes településrészekre és a horizontális célokra	41. old.
5. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	42. old.
5.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	42. old.
5.2. A meghatározott területigényes elemek alapján történő javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	42. old.
5.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre	43. old.
6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE	44. old.
6.1. A megvalósítás útja	44. old.
6.2. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer	45. old.
6.3. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére	47. old.

„Bízunk a saját erőnkben. Csináljuk meg azt, ami magunktól kitelik, hiszen magunknak csináljuk! Akkor a többi is biztosan meg fog adadni hozzá!” (Magyary Zoltán)

1. BEVEZETÉS

Tata számára 2001-ben készült utoljára Településfejlesztési Konceptió. Az azóta eltelt időszakban a városfejlesztési stratégia- illetve koncepcióalkotás további dokumentumai határozták meg Tata társadalom- és településfejlesztési, igazgatásszervezési és helyi gazdaságfejlesztési folyamatait. Ez volt a 2008-ban jóváhagyott Magyary-terv, majd felülvizsgálata képpen 2015-ben a Magyary-terv 2.0. és az Integrált Településfejlesztési Stratégia. Kimondható, hogy a város folyamatosan rendelkezett kimunkált és rendszeresen felülvizsgált fejlesztési stratégiával, ami a Tatán élők és dolgozók, tanulók és a várost látogatók közösségének egyetértésével találkozott.

A településfejlesztési koncepció feladata olyan célrendszer kialakítása, amely hosszú távra irányt mutat a település lakosságának és vezetésének a település fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában. A településfejlesztési koncepció egyben vezetési eszköz, amellyel a települési önkormányzat irányítani tudja, hogy a fejlesztés során honnan hová akar eljutni. Bemutatja azokat a tájékozdási pontokat, amelyek az állandóan változó környezethez való igazodás során a célok megvalósításához vezetnek.

A koncepcióban nevesített célok megvalósítását szolgáló stratégia feladata az adott tématerületen belül területi alapú célok kitűzése és ezek középtávú (7-8 év) érvényesítésének előkészítése. A Stratégia meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését. Az akcióterületi terv vagy projekt program már a rövidtávra tervezett (1-3 év) beavatkozásokat nevesíti, konkretizálja és készíti elő.

A településfejlesztési koncepció a megalapozója valamennyi - az önkormányzat hatáskörébe tartozó, a település jövőjét meghatározó - fejlesztési programnak és akciónak, valamint a településrendezési tervnek. Mind az éves, mind a hosszabb távra szóló programok és akciók kidolgozásakor a településfejlesztési koncepció jelenti a kiindulást, az abban elhatározottak és jóváhagyottak mutatnak irányt a közép- és rövidtávú fejlesztési dokumentumokhoz.

Tata 2021-2050 közötti időszakra vonatkozó Településfejlesztési Konceptiója támaszkodik a 2014-ben elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióra, az Integrált Városfejlesztési Stratégiára (2017), Komárom-Esztergom megyei Területfejlesztési Konceptió és Programra (2021), a Megalapozó Vizsgálatokra (2021), Tata város 2015-2020 közötti Környezetvédelmi Programjára, a Települési Arculati Kézikönyvére, Településképi Rendeletére, a Magyar Nemzeti Bank Versenyképességi Programjára.

Tata Fejlesztési Konceptiója harminc éves időtávra szól, azaz a 2050-ig tartó időszakra jelöli ki a város épített és táji környezeti, társadalmi, gazdasági és intézményi fejlődésének irányát. Természetesen minél inkább előre haladunk az időben, annál kisebb biztonsággal lehet meghatározni a konkrét cselekvés módzatait. A településfejlesztés állandóan alakuló folyamat, melyet mindig hozzá kell igazítani az aktuális társadalmi és gazdasági viszonyokhoz, azaz a tervet folyamatosan aktualizálni kell. Ennek érdekében a településfejlesztési koncepciót folyamatként kell kezelni, mely nem egy adott nappal kezdődik. Azért is szükséges számba venni az elmúlt évek fejlesztési irányait, mert a közelmúlt számos vonatkozásban meghatározó a közeli és távolabbi jövő szempontjából. Ezért tekintjük át az elmúlt húsz és az elkövetkező harminc év fejlődését, fejlesztési lehetőségeit, főbb irányait dióhéjban.

A 2001-2050 KÖZÖTTI IDŐSZAK JELLEMZŐI TÍZ ÉVENKÉNT

A mögöttünk és az előttünk álló öt évtized mindegyike sajátos jellemzőkkel bír:

2001-2010 – A lassú fejlődés és felkészülés időszaka –

A LEHETŐSÉGEK VÁROSA

Párhuzamosan a 2002-2010 közötti országos szintű gazdasági-társadalmi problémák kiéleződésével, Tata városa sem tudott az értékéhez méltó módon fejlődni. A gazdasági életben a helyi könnyűipar és a tégl- illetve cserépgyártás 1990 utáni megszűnése után a munkalehetőségek szűkültek. Az egyik legnagyobb kihívást a város életében a szénbányászat megszűnése után a rohamos karsztvízemelkedés jelentette, emiatt 2001-től kezdődően a megelőző évtizedekben beépített területeken is fakadtak fel források. Az ebből eredő károk elhárítása még ma is folyik. Ugyanakkor a Fényes-forrásvidék és a Cseke-tó környéki források újra indulása távlatos lehetőségeket nyitott (újra) a város számára. Ezt az időszakot erőteljes felkészüléssel töltötte a város: 2008-ban elkészült a Magyary-terv, amely hosszú távra – országosan is kiemelkedően komplex programmal – meghatározta a város fejlődését. Ebben a tíz évben a fejlesztések közül kiemelkedik az ún. „ppp” forrásból megvalósuló Kókúti Iskola uszoda beruházása, az intézményi és panel energiaracionalizálási program, amelyekre 3,5 milliárd Ft-os kötvényt bocsátott ki a város (a teljes önkormányzati hitelállományt a kormány utóbb átvállalta).

Nagy jelentőségű, hogy 2002-től kezdődően létrejött az M1-es autópálya mellett a Déli Ipari Park, amely hosszú távra biztosítja a város munkahely szükségletét. Emellett a Szomódi út és az Agostyáni út melletti ipari területek is fejlődtek, több beruházás tervezése és megvalósítása kezdődött meg ebben az időszakban.

**Létrejöttek a viszonylagos stagnálás ellenére azok az elemek,
amikre a későbbi erőteljes fejlődést alapozni lehetett.**

2011-2020 – Az erőteljes fejlődés időszaka –

A SIKERES VÁROS

Ebben az időszakban – a korábban elkészült tervekre alapozva – jelentős külső (EU-s és állami) fejlesztési forrás segítségével nagyszabású fejlesztési program indult. A város imázsa, a helyi identitás, a város értéktudatossága erősödött.

A városközponti fejlesztések – Kossuth tér, Esterházy-kastély megújítása – révén a város arculata, összképe, ezzel a vonzereje is nagy mértékben javult. Megkezdődött a tatai vízrendszer – Által-ér és Öreg-tó, Angolpark és Cseke-tó, Fényes-forrásvidék – rehabilitációja. A városi intézményhálózat számos eleme újult meg és újak is létesültek.

Néhány kiemelt fejlesztés a 2011-2020 közötti időszakból:

- **Ipari területek, ipari parkok** – Szomódi úti ipari terület – melynek legnagyobb üzeme a Tata-Güntner Hűtőtechnika Kft. –, délkeleti irányú fejlesztése biztosított; Agostyáni úti ipari terület; Déli Ipari Park, amely a város kiváló közlekedési adottságaira támaszkodik, a város életében nagy jelentőségű vállalkozás- és munkaerőfejlesztési beruházás.
- **Új Kajakház Ökoturisztikai Központ** – Nemzetközi kisugárzású turistaközpont Tata minden táji és építészeti értékére építve. Itt egyesül a Magyary-terv négyes fejlesztési szempontrendszer: együtt van jelen a társadalom- és településfejlesztés, igazgatásszervezés/intézményfejlesztés és helyi gazdaságfejlesztés is.
- **Tatai Fényes Tanösvény** – A Ramsari Egyezmény helyszínei közé tartozó Tanösvény innovatív kialakításával országosan példaként szolgál számos hasonló természeti érték bemutatására.

Jelentősége sokszoros hatásában rejlik: egyszerre képes szolgálni a természetvédelmet, az ismeretterjesztést és a turisztikát.

- **Kossuth tér rehabilitációja** – A Kossuth tér – Tata főtere – megújulása rendkívüli jelentőségű, a közösség aktivitása visszaigazolja a városvezetésnek és a tervezőknek a rehabilitációnál átfogóbb szándékát, a revitalizációt.
- **Új kereskedelmi központ** – Elemei az Interspar és a Lidl áruház mellett az új városi piac, amely Tata és a térségéhez tartozó települések kapcsolatát új szintre emeli, megteremti az alapját a mezőgazdaság, élelmiszerfeldolgozás és térségi jelentőségű kiskereskedelem további fejlesztésének, a rövid ellátási láncok (REL) kiépítésének lehetőségével.
- **Esterházy-kastély rekonstrukció I. ütem** – Az Esterházy-kastély a város egyik legfontosabb emblematikus épülete. Építészeti és tartalmi megújulása fontos mérföldkő Tata életében, jelentős kisugárzó hatással bír, II. üteme kiteljesítheti ezt a folyamatot.
- **Güntner Aréna Városi Sportszarnok** – Kiemelkedő jelentőségű a város életében: egy olyan új sport- és rendezvényhelyszínnel gazdagodott a város, amely a TAO támogatásnak köszönhető, egyben a helyi összefogás szép példája.
- **Általér menti kerékpárút** – A projekt megvalósulásával nívósan kialakított, a természeti környezetben kijelölt kerékpárút jött létre, ami összeköti Tatabányát, Tatát és Dunaalmást.
- **A Platán Bisztró és Udvarház, wellness központ** – A magánberuházás a „tatai lépték” pontos meghatározásával emelkedik ki, a rendkívül érzékeny műemléki környezetbe illeszkedés szempontjából mintaértékű, sőt azt további értékekkel fejleszti tovább.
- **Kristály Imperial Hotel** – A város egyik büszkesége ez a 2020-ban 250 éves fennállását ünneplő hotel, amely a folyamatos megújulása és fejlesztése révén egyesíti a tradíciót és a modernitást, megfelelően az új igényeknek.
- **Lakóparkok, lakás állomány megújítása** – A városban számos lakáseggyüttes épült 2011-2020 között, a helyszínek többek között: Fényes lakópark, Kossuth tér és környéke, Rákóczi út, Kocsi út, Naszályi út, Levendula kert, Naplókert utca.

A 2011-2020 közötti erőteljes fejlődés a város életében bizakodó és pozitív szemléletet eredményezett.

A 2011-2020 közötti fejlesztési példák bemutatják a tatai városfejlesztéspolitika lényegi elemeit, alapvető elveit a jelenben és a jövőben egyaránt:

- A felújítások, a rekonstrukciós/rehabilitációs/revitalizációs programok a tágabb környezetre gyakoroljanak kisugárzó hatást mind a funkciók, mind a közösségi igénybevétel tekintetében.
- Szinergikus együttműködést generáljanak a településfejlesztési akciók valamennyi tágan értelmezett szereplőjével.
- A fejlesztések egyszerre, szinergikus módon gyakoroljanak magas szintű komplex társadalmi-, gazdasági és kulturális hatást.
- A város a fejlesztésekkel kapcsolatban legyen szektorsemleges, mind az állami, intézményi és magánberuházók számára kedvező gazdasági/intézményi és jogszabályi/társadalmi háttérrel biztosítva.
- Az egyes projektek identitásképző, -erősítő jelleggel rendelkezzenek, hozzájárulva a Tatai Brand fejlődéséhez, a városmarketingbe ágyazva.
- Az egyes fejlesztések magas építészeti, tájépítészeti minőséget képviseljenek, a város természeti/táji és építészeti értékét növeljék.

2021-2030 – A kiteljesedés időszaka –

A VERSENYKÉPES VÁROS

Az előző évtized fejlesztési lendülete töretlen, a jól előkészített tervek és a fejlesztési források találkozhatnak. A fejlesztés vegyes, egyszerre bel- és külterjes, intenzív és extenzív. Tata és Tóváros városközpontjai megújulhatnak és kiteljesedhetnek (Esterházy-kastély II. ütem, Tatai vár, Magyary Zoltán Művelődési Ház és környéke, az Öreg-tó nyugati partja, az Angolpark és Cseke-tó felújítás III. ütem a Malomparkkal, az Ady Endre út városközponti szakaszának rekonstrukciója, új óvoda a Kertvárosban, kerékpárút fejlesztések, ipari park infrastruktúrájának fejlesztése, vízrendezés, egészségügyi infrastruktúra fejlesztés, parkoló bővítés stb.).

Tervezési fázisban vannak jelentős közlekedési fejlesztések: 1-es főútvonal kiváltása nyugati irányban, vasúti fővonal nyomvonal korrekciója, intermodális csomópont létesítése a vasútállomásnál. A város szempontjából nagy jelentősége van annak, hogy a vasútvonal öt közúti kereszteződése közül három szintbeni, ami a helyi és a helyközi közlekedést nehezíti. Az Agostyáni úti külön szintű csomópont, valamint az Újhegyi és a Baji útira is elkészültek már a tervek, ezek közül az Agostyáni úti csomópont a legsürgetőbb, de mindhárom csomópont megépítése alapvető városi érdek, melyek csak állami beruházásban valósíthatók meg. Ezen fejlesztések azért is fontosak, mert általuk a város környezeti terhelésének csökkentése és a fenntartható közlekedési módokra való átállás elősegítése biztosítható.

Ugyanakkor jelentkeznek bizonyos egyensúlytalanságok: a város lakosságának csökkenése és elöregedése, a rendelkezésre álló munkaerő korlátos volta. Ezért még inkább támogatni kell a város fiatalítását, magas képzettségű innovatív családok tudatos letelepítésével, otthonteremtéssel, az oktatás-felsőoktatás intenzív fejlesztésével, magas képzettséget igénylő munkahelyek létrehozásával. Nagyobb hangsúly esik a jövőben a városi és városkörnyéki környezetre. A város egyensúlyi rendszereit mind gazdasági, mind társadalmi téren erősíteni kell.

El kell kezdeni a városi foglalkoztatás átállítását az országos programokhoz való csatlakozással, vagyis magasabb hozzáadott értéket biztosító iparágak, a mezőgazdaság – azon belül is a feldolgozó élelmiszeripar – fellendítésével, a zöld energiára való átállással, a digitalizációval, a körforgásos gazdaság kiépítésével. A város minden tekintetben az extenzív fejlesztésről – a növekedés központúságról – a minőségi fejlesztésre helyezi a hangsúlyt. Meg kell találni az egyensúlyt a fejlődés, az értékmegőrzés és a rehabilitáció között, a fenntarthatóságot előtérbe helyezve, a minőségi változásokat elősegítve kell előkészíteni a beruházásokat. Fontos szempont az értékőrzés, fejlesztés mind az emberi potenciálban, mind a természeti és építészeti értékekre vonatkozóan, a települési környezetre pedig a hagyományőrző modernizáció gyakorlatának érvényesítése. A város belső erőforrásainak, adóbevételeinek tudatos növelése lehet a következő időszak töretlen fejlődésének záloga, mely érdekében megtett lépések ennek az évtizednek az egyik fő feladata. Tata nemzetközi láthatóságának megteremtése is az évtizednek a kiemelt feladata.

Az évtized legnagyobb veszélye: a célok és az eszközök összehangolatlansága

2031-2040 – Az átmenet és a sikeres alkalmazkodás időszaka –

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS VÁROSA

A külső erőforrásokra támaszkodó fejlesztés időszaka eddigre nagy valószínűséggel véget fog érni, vagyis ez a tíz év a fejlesztések szempontjából az átmenet időszaka lesz. Nagyobb mértékben kell majd az állami forrásokra támaszkodni és olyan fejlesztéseket priorizálni, amelyek rövid távon megtérülnek. A város tőkevonzó és beruházásösztönző képességét is messzemenően tovább kell erősíteni.

Kiemelkedő feladat a versenyképesség erősítése gazdasági, társadalmi téren egyaránt. Szükséges erősíteni a város alkalmazkodó és a külső hatásokra rugalmasan reagáló jellegét azért, hogy több lábon álljon a város, így az egyes területek átalakulásában közvetlen segítséget tudjon nyújtani. Eddigre a város jelentős helyszínei (épületei, intézményei, vízrendszere, zöld ökológiai hálózata) magas színvonalú, országos figyelmet érdemlő megújuláson, rekonstrukción, rehabilitáción mennek keresztül. Az éghajlatváltozás és a tartóssá váló komplex, azaz társadalmi-gazdasági és értékválság hatásainak kiegyensúlyozása, a gyors és hatékony alkalmazkodás (reziliencia) kifejlesztése kiemelt feladata ennek az évtizednek is. A város valamennyi értéke kiteljesedik, ezt a Világörökségi cím elnyerése és az ezzel kapcsolatos intézményi- és program-háttér is biztosíthatja. Ezekre építhető a minőségi fenntartható szemléletű turizmus, ami továbbra is a város fejlődésének meghatározó pillére lehet.

A város fejlesztéspolitikájában az egyéni kezdeményezéseknek kell minél tágabb teret nyitni a város már elsősorban belterjes, intenzív tökevonzó és beruházásösztönző képességeinek erősítésével. Ehhez új szövetséget kell kötni a város jelenlegi és jövőbeli partnereivel, közöttük kiemelten a Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség tagjaival. A város nemzetközi kapcsolatait Tata alapvető értékeire alapozva kellene tovább fejleszteni, a nemzetközi láthatóságot a gazdasági és turisztikai fejlődés szolgálatába állítani.

Az évtized legnagyobb veszélye: az egyensúlytalanságok felerősödése.

2041-2050 – A belső erőforrásokra támaszkodás időszaka –

A HARMONIKUS VÁROS

Az előző négy évtized elért eredményeire alapozva a fő cél már nem a fejlesztés, hanem a megtartás és az arányos működtetés, ami biztosítja a város harmóniáját minden életjelenségében. A fejlesztések is ezt a célt szolgálják. Ennek érdekében a belső erőforrásokat kell minél hatékonyabban kiaknázni az ekkor is rendelkezésre álló állami forrásokon túlmenően (amelyek már nem a városszerkezet átalakítására és az értékek felújítására vonatkoznak majd, hanem a városi életfolyamatok átalakítására: energetika, IKT rendszerek, szabadidő eltöltése, oktatás-felsőoktatás, innováció, kreativitást erősítő beruházások).

Olyan szempontok kerülnek előtérbe, mint a megtartó, bensőséges fejlesztések, az ifjúságba és a családok életminőségébe való befektetések. Ennek eredményeként – a korábbi időszak fejlesztéseinek is köszönhetően – az urbanizált és a kultúrtáj különleges szimbiózisa jön létre. A minőségi életmód kerül előtérbe, aminek a kultúra és a közösségfejlesztés az egyik motorja (mindezeket persze a megelőző tíz évben is erősíteni kell, de ekkor ez lehet az egyik fő prioritás).

Az évtized legnagyobb veszélye: a rugalmatlanság a biztosan bekövetkező kihívásokkal szemben (hiszen a harmónia nem statikus, hanem dinamikus jelenség)

Amennyiben fejlődési tendenciájában kell jellemezni Tata múlt- és jövőbeli fejlődését, akkor azt kell mondanunk, hogy Tata adottságai révén eredendően sikeres, erre alapozva versenyképes, fenntartható fejlődésű és működésű, végső kifejlődésében a tervezési időszak végére, 2050-re harmonikus város az adottságaira épülő belső energiáira és külső kapcsolatrendszerére támaszkodva.

2. HELYZETKÉP

A Tatai Településfejlesztési Koncepció jövőképehez vettük számba az alábbi területek problémáit és készítettük el a SWOT analízisét:

- Tata, mint **természeti helyszín** és **épített környezet** problémái és SWOT analízise
- Tata, mint **gazdasági környezet**, mint **munkahely** problémái és SWOT analízise
- Tata, mint **helyi társadalom** problémái és SWOT analízise

2.1. A tatai természeti helyszín és épített környezet

2.1.1. Megoldandó tájhasználati konfliktusok és problémák

A Tata területét érintő tájhasználati konfliktusokat funkcionális, tájökölógiai és vizuális szempontok alapján csoportosítjuk.

Funkcionális konfliktusok: egymást akadályozó, egymás rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok. Ezen belül eltérő területfelhasználások között néhány helyen a puffer területek hiánya, különösen a mezőgazdasági- és lakóterületek, az erdő- és lakóterületek, valamint a gazdasági- és lakóterületek között. Ilyen jellegű probléma az eltérő beépítési módok találkozása, vagy a környezetszennyező átmenő forgalom a belvárosban, az 1. számú főút mentén. Az erdő és a lakóterületek találkozásánál jellemző probléma az illegális hulladék lerakása, az erdőterület fokozott igénybevétele. Ezek mellett a zártkertek funkciójának megváltozása és használatuk átértékelődése, illetve az, hogy a város központi közigazgatási területe az 1. számú főút és a vasútvonal miatt több részre tagolódik, melyek között az átjárás, az egyes településrészek megközelíthetősége nehézkes. A legnagyobb problémát a közúti és a vasúti szintbeni kereszteződések jelentik, valamint az, hogy a beépített területek terjeszkedése és az úthálózat bővítése miatt a biológiailag inaktív felületek aránya növekszik a városban. A vízparti sáv pufferterületeinek a hiánya gondot okoz. A város belterületén számos helyen visszatérnek az egykori források, melyek vízelvezetésére a korábban kiterjedt árokrendszer alkalmas volt. Mára viszont ezek az árkok jórészt telekállapot és fizikai állapot szerint is megszűntek, a korábbi zivernyős területek pedig beépültek.

Tájökölógiai konfliktusok: egymást károsító, veszélyeztető területhasználati módok. Ezen belül: a természetközeli területek magas antropogén eredetű terheltsége, a külterületeket átfogó erdősáv-, illetve fasorhálózat hiánya, az invazív fajok erőteljes elszaporodása (vasútvonalak közelében, vízfolyások mentén, degradált területeken stb.). Ezek mellett a nagytáblás művelési szerkezet, a hiányzó talajvédelem, illetve az, hogy az autópálya és a vasútvonal ökológiai értelemben gátakat, választóvonalat képez, melyeken az élővilág nem tud átkelni, valamint a felszíni és felszín alatti vizek veszélyeztetése.

Vizuális konfliktusok: „csúnya” látvány, a rendezetlenség, a rendetlenség, a megoldatlanság, befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya. Ezen belül: a város nem rendelkezik „kapukkal”, számos helyen nincs esztétikus határa a lakóterületeknek, hanem átmenet nélkül találkoznak a mezőgazdasági területekkel. Az üzemi, gazdasági rendeltetésű létesítmények takarásának és tájba illesztésének hiánya, a légvezetékek zavaró látványa, az illegális hulladéklerakás, valamint az, hogy az ökológiai hálózat magterületeit részben veszik körül pufferterületek, ami a hálózat működését gátolja.

2.1.2. Megoldandó zöldfelületi konfliktusok és problémák

A számos kedvező jegy ellenére a zöldfelületi rendszernek vannak konfliktusai és problémái: a zöldfelületek egyenlőtlenül helyezkednek el, egyes területeken nem megfelelő mértékű a zöldfelületi ellátottság. A belterületi határon lévő zöldfelületekre veszélyt jelentenek a folyamatosan terjeszkedő beépítések, kevés az útmenti fásítás, a meglévők gondozottsági foka (alakítás, törések, fa sebek kezelése, hiányzó fák pótlása) nem teljes körű. Az újabb lakóterületek zöldfelületi ellátottsága a szükséges mértéknél jóval alacsonyabb, beleértve a zöldfelületi intézményeket is. A jelenlegi belterületi erdők határainak felülvizsgálata is szükséges lehet.

Egyes, közparkként funkcionáló zöldterületek funkciókban szegények, minőségi, esztétikai színvonaluk alacsony, a lakóterületeket nem zárja le zöldsáv, számos helyen közvetlenül érintkeznek a külterülettel. A lakótelepi úszótelkes beépítés és a tömbtelkek zöldfelületeinek a szerepét és hasznosításukat az itt élők javára felül kell vizsgálni. Számos helyen hiányzik a kapcsolat a kül- és belterületi zöldfelületi rendszer között, mely egyrészt hátrányos a térség állatpopulációi számára, másrészt gátja lehet a település turisztikai fejlődésének. A külterületen jelentős zöldfelületi hiány állapítható meg a nagy szántóföldi táblaméretek miatt, mely talaj- és természetvédelmi szempontból egyaránt hátrányos.

2.1.3. Táj környezet – vízrendszer és zöld táj – SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Értékes természetközeli tájak megléte • Védett természeti területek jelenléte • Erdősültség magas szintje • A térségi bányászat felhagyásával közel visszaállt a karsztvízszint • Számos jelentősebb kiterjedésű állóvíz jelenléte • Az Által-ér és kisebb vízfolyások melletti elhelyezkedés • Térségi együttműködés az Által-ér vízgyűjtő terület kapcsán • Jó közműellátottság • A városi szennyvíztisztító fejlesztése megtörtént 	<ul style="list-style-type: none"> • Nagytáblás művelésszerkezet • Mezővédő erdősávok országos átlaghoz képest viszonylag alacsony aránya • A természeti környezetre épülő ökoturizmus viszonylagos alulreprezentáltsága • Zöldfelületek növényállományának alacsony mértékű diverzitása • A zöldfelületi rendszer nem alkot mindenhol összefüggő hálózatot • A vízfolyások menti területek ökológiai potenciálja egyes szakaszokon alacsony, környezetük fátlan • A karsztvízszint csökkenése, karsztforrás apadás
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • A természeti örökségre, a vízrendszer és a zöld táj értékeire alapozott további arányos ökoturisztikai fejlesztések • Megújuló energiaforrások szélesebb körű alkalmazása (víz, nap, szél, biomassza) • Az ökológiai gazdálkodás szerepének erősödése • Táj adottságokat kihasználó tájfajták természetése • Erdősültség arányának növekedése • Táj, természeti értékek felértékelődése • Az ökoszisztéma szolgáltatások jelentőségének tudatosabb és takarékosabb kiaknázása • Zöldfelületek mennyiségi, minőségi és funkcionális fejlesztése • Vízpartok ökológiai potenciáljának növelése • A Helyi Éghajlatváltozási Stratégia végrehajtása a táji környezet – a vízrendszer és zöld táj – minőségének javítása érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> • Monokultúrák növekedése • Felszín alatti vizek bányászata és vízkivétel növelése a térségben • Nagytáblás művelésszerkezet általánossá válása • Természetes növényállomány további degradációja • Invazív, allergén fajok térhódítása • Klímaváltozás hatására a szélsőséges időjárás általánossá válása • A változó környezeti körülmények hatására a helyi növénytársulások regenerációs képességének csökkenése • Talajpusztulás, termőréteg csökkenés • Felszíni vizek eutrofizációja • Erősödik a település zártkertjeibe történő kiköltözési folyamat, ami fokozza a táj degradációját és növeli a városüzemeltetés költségeit • A tömeg- és rendezvényturizmus által okozott időszakos zsúfoltság, esetenként túlzott tájhasználat • Az újrafakadó források okozta problémák

2.1.4. Az épített környezet megoldandó konfliktusai, problémái

Funkciók ütközéséből adódó konfliktusok: A lakó- és ipari funkciók egymás melletti elhelyezkedéséből adódó konfliktus (pl. az Agostyáni út és a Nagy Lajos utca mentén). A lakóterületek és a közlekedési funkció közötti konfliktus (pl.: az 1. sz. főút és a vasútvonal mentén okozott zaj- és légszennyezés, valamint elválasztó hatás). A lakóterületek folyamatos bővülése a mezőgazdasági területek rovására, valamint a még megmaradt állattartás kapcsán kialakult konfliktus (a Nagykert városrészben és kiemelten az Újhegy területén). A zártkertek lakóterületi átalakulásánál további problémát jelent a szükséges infrastruktúra hiánya is (pl. szilárd burkolatú utak, vízellátás, csatornázás), valamint az utcák nem megfelelő keresztmetszete, mely még az eredeti funkcióra készült, de nem elégíti ki a lakóterületi úthálózattal szemben támasztott követelményeket. Hasonló konfliktusok a falusias karakterű, de átalakuló lakóterületek esetén is előfordulnak. A sport- és zöldterület terén: az edzőtábor az eredetileg az Angolparkhoz tartozó területen fekszik. Összetett kihívást jelent a buszállomás elhelyezkedése a Vár szomszédságában a közlekedési terhelés, a területhasználat és a látvány szempontjából egyaránt.

Épületek, építmények problémái: a folyamatosan megújuló épületállomány mellett megtalálhatóak leromlott állapotú épületek frekvenciált, központi helyeken (pl. a Kálvária domb aljában található gazdasági létesítmény). A barnamezős, korábban ipari funkciójú, ma üresen álló épületek jelenléte, valamint a térfalak hiánya (pl. a Május 1. út mentén lévő beharapásokban).

Közterületek problémái: a lakóterületekké alakuló zártkertek esetén hiányoznak a megfelelően kiszabályozott közterületek, nincs meg az elégséges keresztmetszet a tömbök között. A járdák hiánya, rossz állapota és nem egységes megjelenése, valamint, hogy aránytalanul nagy területet foglalnak el a belvárosban a felszínen parkoló autók, csökkentve ezáltal a zöldfelületek megfelelő léptékű kialakulását. Nem egységesek a burkolatok, a közterületek nincsenek egységes szabadtér építészeti elvek szerint alakítva, esetleges néhol a térképzés (Agostyán), valamint egyes helyeken a tájépítészet hiánya mutatkozik (pl. Művelődési Központ és a volt szakrendelő környéke).

Vizuális konfliktusok: kedvezőtlen – elsősorban lakótelepi középmagas – városkép romboló beépítések az Öreg-tó északkeleti oldalán; elhagyott, romos épületek kedvezőtlen látványa a gyakran látogatott helyszíneken is; városkapuk, városszegélyek nem megfelelő kialakítása; légvezetékek utcaképet elcsúfító hatása.

2.1.5. Épített környezet SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none">• Egyedülálló kulturális és történelmi örökség• Az épített örökség kiemelkedően magas minősége, nagyszámú védett műemlék és helyi védett épület• Nagykiterjedésű műemléki és városképi szempontból védett terület• Változatos beépítés, funkcionálisan elkülönülő városrészek• Markáns, kettős városközpont - Tata és Tóváros• Kertvárosi jelleg, élhető, családbarát környezet• Kiépített települési közműhálózat• A település belterülete közösségi közlekedéssel lefedett	<ul style="list-style-type: none">• Közlekedési nyomvonalak által elválasztott településrészek• Közúti és vasúti zajterhelés• A városképet rontó épületek jelenléte• Lakótelepi beépítés beékelődése a történelmi településszövetbe• Szigetszerű, a lakóterületbe beékelődő barnamezős területek• A település kerékpárút hálózata nem teljeskörű• Elhasználdott önkormányzati tulajdonú lakóingatlanok
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none">• Markáns arculatfejlesztés a Tata Brand jegyében• Az épített örökség megóvása, fenntartható funkciójú megtartása	<ul style="list-style-type: none">• Kihaszánlatlan, illetve funkciót veszített épületek számának növekedése• Nem áll rendelkezésre elegendő belső forrás az

<ul style="list-style-type: none"> • Leromlott állapotú országos és helyi védelem alatt álló épületek fizikai és tartalmi megújítása • Megújuló energia jobb kihasználása (elfolyó 18-22 fokos vizek, napenergia, biomassza) • Csapadék- és karsztvizek helyben tartása • Kerékpárutak teljeskörű kiépítése, a meglévők hálózatos összekapcsolása • Kihasználatlan, funkciót veszített, illetve alacsony kihasználtságú épületek fizikai és tartalmi felújítása • Barnamezős beruházások megvalósulása • Meglévő épületállomány korszerűsítésére ösztönző programok kidolgozása 	<ul style="list-style-type: none"> • épített örökség megőrzésére, fenntartására • A városközpont elnéptelenedése • Az idegenforgalom túlzott igénybevételt jelenthet egyes területeken, illetve ennek az ellentéte is: az idegenforgalom csökkenése • Klímaváltozás miatt várható kedvezőtlen hatások (hőmérsékletnövekedés, villámáradások)
--	--

2.2. A tatai gazdasági környezet, munkahelyek

2.2.1. Tata, mint gazdasági környezet, mint munkahely problémái

A tatai gazdaság vállalkozásainak méretválasztéka kiegyensúlyozatlan: belső struktúrájában az alkalmazotti létszám alapján a mikrovállalkozások (10 főnél kevesebb foglalkoztatott cégek) dominálnak, ezekből 2143 db található a településen, arányuk az összes működő vállalkozások 94,82 %-a, csak 115 db éri el a középvállalkozás és mindössze 2 db a nagyvállalat besorolást. A tatai gazdaság ágazati összetétele: a mezőgazdaságban működő vállalkozások aránya 2,39 %, ipar-, építőipari vállalkozások aránya 18,01%, szolgáltatásokban működő vállalkozásoké igen magas 79,60 %, azonban ezen belül, vendéglátással, szállásadással viszonylag kevesen foglalkoznak. A szolgáltató szektor magas arányából következően az látható, hogy a termelő jellegű szektorok aránya viszonylag csekély mértékű. A város kiváló közlekedési potenciálját aknázza ki számos logisztikával foglalkozó cég, ezek viszont jelentős, többek között a városon átkelő, átmenő forgalmat – és ezzel együtt magas környezeti terhelést – jelentenek, további bővülésük nem a várost terhelve kívánatos.

A munkanélküliség szintje alacsonyabb a megyei és az országos aránynál, vagyis a városnak nincsen jelenleg kihasználható munkaerő tartaléka, ami a munkaerőigényes vállalkozások számbeli bővülésének korlátot szab. A város gazdasági potenciáljának tovább fejlődését, megújítását a következő időszak munkaerőhiánya befolyásolhatja. A naponta innen ingázók száma viszonylag magas, kb. 5000 főre tehető, ez a város munkaképes korú lakosságának kb. 30 %-a. Ennek a tudatos csökkentésében jelentős munkaerőpiaci tartalékok vannak. Ehhez vonzó, magas képzettséget igénylő, versenyképes munkahelyek kellene, amelyek felveszik a versenyt a jelenlegi ingázás célpontjaival.

2.2.2. Gazdasági környezet, munkahely SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Nemzetközi jelentőségű közlekedési folyosók menti fekvés, közvetlen autópálya-kapcsolat • Megfelelő méretű, kialakítású ipari-logisztikai park • További fejlesztési területek jelenléte • Egyre erősödő logisztikai szerepkör • Országos és megyei szinten is magas a működő vállalkozások száma • Az országos átlagnál alacsonyabb munkanélküliség • Magasan képzett helyi munkaerő • Az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem felülmúlja a megyei és az országos átlagot • A duális képzés beindulása 	<ul style="list-style-type: none"> • Az intermodalitásban rejlő lehetőségek kihasználatlansága • A város tulajdonában lévő fejlesztési területek szűkössége • A mezőgazdaság területéről hiányzó térségi összefogás, csekély mértékű a feldolgozó élelmiszeripar jelenléte • A piaci igényekre reagáló szakember-utánpótlás nem elegendő • A lakosság számának csökkenése, lassú előregedés • A munkaerő bővítésének korlátai vannak • Nincsen jelentős mértékű önálló K+F szektor a

<ul style="list-style-type: none"> • Kiszámítható, együttműködő városvezetés • Tata Kártya működése • A Magyar Honvédség jelenléte és fejlesztése javítja a foglalkoztatást • A borvidék jelentős lehetőségeket kínál 	városban – egyes cégekben végeznek kutatás-fejlesztést
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • A piaci résekbe való betörés • Az ország egyik legfejlettebb régiója, a Közép-Dunántúl régió és az Északnyugat-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna lehetőségeinek kihasználása • Diverzifikált gazdasági szerkezet fejlesztése • Déli ipari Park további bővítésének lehetősége • A logisztikai szerepkör tudatos erősítése • Cégek innovatív fejlesztésének támogatása • K+F szektor megjelenése, erősítése • Erdő- és vadgazdálkodás, élelmiszeripar fejlődése a környék falvaival együttműködve • Alternatív energiatermelés (víz, nap, biomassza) hasznosítása, ezzel kapcsolatos iparágak • A természeti kincsekre reagáló sport/rekreációs jellegű, ökoturizmus fejlődése • Új IT vezérelt iparágak megtelepedése, a meglévők ilyen jellegű átalakulása • Kreatív ipar fejlesztése • Piaci igényekhez igazodó képzési rendszer fejlesztése, a szereplők szorosabb együttműködésének ösztönzése • A Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség együttműködésének további erősödése • Tatai kistérség együttműködésének további erősödése (turizmus, mező-, erdő- és halgazdaság) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzetközi szinten romló gazdasági környezet (összetett válságjelenségek begyűrűző hatása) • A közeli gazdasági központok elszívják a beruházásokat és a munkaerőt is • Munkalehetőségek bővülésének elmaradása • Szakképzett munkaerő elvándorlása • Megfelelő képzési programok elmaradása esetén a helyi munkaerőpiac tartalékainak kimerülése • Az alvótelepülés-jelleg erősödése, „nyugdíjas” településsé válhat a város • A városban keletkezett jövedelmek nem a városban kerülnek elköltésre • Tervezett közlekedési – közúti és vasúti – fejlesztések elmaradnak

2.3. A tatai helyi társadalom

2.3.1. Megoldandó problémák, konfliktusok a helyi társadalomban

Jelentős, általános érvényű társadalmi feszültségek, érdekkonfliktusok nincsenek Tatán. Jövedelmi, társadalmi, kulturális különbségek, természetesen jelen vannak a városban, illetve lokális fejlesztésekkel kapcsolatban felmerülhetnek ellentétek, amelyek sokszor eltérő érdekekkel, fejlesztési igényekkel bírnak.

Jelentős várospolitikai feladat a város folyamatos népességcsökkenéséből és elöregedéséből adódik. Ez a folyamat bizonyos esetekben ellentétes érdekekkel és mindenképpen változó igényekkel bír, továbbá egyre jelentősebb feladatot jelent a település számára az időskorúak ellátása. Ez pedig más tevékenységek kárára történhet csak.

Egy másik konfliktushelyzet a (korábbi) zártkertekbe való kiköltözés által keletkező érdekellentét (pl. Újhegy városrész esetén), amikor egyszerre jelenik meg az eredetileg a területen megtalálható, a zártkertekre jellemző mezőgazdasági hasznosítás, miközben egyre jelentősebb lesz a lakófunkció jelenléte. Ugyanakkor az is kijelenthető, hogy a város számára ezek az eredetileg nem erre a célra szánt ingatlanok jelentik a viszonylag olcsó lakhatás megteremtésének lehetőségét. Azonban ez a

beépítés nem járhat a környezeti fenntarthatóság romlásával, ezért szükséges a területen élők nagy fokú szerepvállalásával a szükséges infrastruktúra kiépítése.

2.3.2. Helyi társadalom SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Országos jelentőségű történelmi örökség • Értékes és élő kulturális hagyományok • Meglévő és élő közösségi hagyományok • Javuló iskolázottsági adatok, a magasan képzettek aránya meghaladja a megyei és az országos átlagot • A helyiek vallásossága és vallási sokszínűsége mai napig közösség- és identitásformáló erő • Erős társadalmi identitás, amely segítheti a társadalmi kohézió erősödését • Folyamatosan javuló színvonalú műszaki infrastruktúra • Fejlett egészségügyi hálózat • Jó oktatási infrastruktúra, melyben egyházi és alternatív nevelési módszerű intézmények megléte színesíti az oktatási kínálatot • Fejlett szociális intézményi és szeretetszolgálati háttér • Közművelődési lehetőségek széles kínálata • Átlag feletti egy főre jutó jövedelem • Tartós álláskeresők alacsony aránya • Sok területre kiterjedő aktív civil és önkéntes tevékenység 	<ul style="list-style-type: none"> • Folyamatosan csökkenő lakónépesség • Magas az ingázás, különösen a fiatalok körében • A lakosságszámhoz mérten jelentős mértékű be- és elvándorlás, negatív vándorlási egyenleg • A megyei és az országos értékeknél kedvezőtlenebb korstruktúra • Szociális alapú kiköltözések a város zártkerti részeire (konfliktusok) • Egyes közintézmények akadálymentesítése még nem megoldott
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Népszámszám stabilizálása, az idősödési arány megállítása • Fiatalok helyben maradásának elősegítése • Intenzív gazdasági beruházások, ezen belül-kulturális, sport és rekreációs tevékenységek lehetőségének szélesítése révén növekvő életszínvonal • A település kulturális örökségének sikeres kiaknázása és tehetséges alkotóinak kiteljesedéséhez történő hozzájárulás • A felsőoktatási kapcsolatrendszer, az alap- és posztgraduális képzés kiszélesítése • Az oktatási és bölcsődei ellátórendszer fejlesztése EU-s, állami és helyi források felhasználásával • Az egészségügyi intézményhálózat további fejlesztése, megfelelő munkakörülmények és „ösztönzők” biztosításával, a fiatal orvosok városba vonzásával • Tudatos városi szintű közszolgáltatás-tervezés és -fejlesztés, a közszolgáltatások hatékonyságának javítása, új közszolgáltatási menedzsment megoldások keresése • A szociális alapellátás erősítése új megoldásokkal, modellek bevezetésével 	<ul style="list-style-type: none"> • A település népességcsökkenésének megállíthatatlansága (irreverzibilis folyamat) • Előregedő társadalom, „nyugdíjas” várossá válás jelei • Az idősellátás iránti igény jelentős növekedése • Alvó várossá válás kedvezőtlen hatásai, veszélyei • Az oktatási és bölcsődei intézmények kihasználtságának csökkenése, kapacitásfelesleg jön létre, dráguló intézményi struktúra • A helyi identitás csökkenése, a hagyományok elvesztése • Az oktatási intézmények lassú reagálása munkaerőpiaci jelzésekre • A külső – EU-s és állami – fejlesztési források beszűkülése • A tömegturizmus (egy napon belüli látogatók) okozta környezeti károk csökkenthetik a turizmus elfogadottságát az itt élők körében, ez visszavetheti az ágazat versenyképességét • A gépjármű forgalom megnövekedése

2.4. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

Belterületen: V1: Felső-Tata; V2: Nagykert; V3: Halastó-Fényes; V4: Tóváros; V5: Váralja;
V6: Újhegy; V7: Kertváros; V8: Ipari Park; V9: Öreg-tó és környezete; V10: Agostyán
Külterületen: H11: Vízenszer a Dunáig; H12: Erdő-, vadgazdálkodás; H13: Mezőgazdasági terület

3. JÖVŐKÉP

3.1. Tata jövőképe a táji, természeti és épített környezetére, gazdasági és társadalmi folyamataira vonatkozóan

A korábbi sikeresség alapjaira építve vesszük számba Tatát érintően a Hely, Munka, Ember egyenkénti és szinergikus jövőképét:

3.1.1. Tata, mint természeti helyszín és épített környezet jövőképe

Tata számára a természeti környezet a legmeghatározóbb. A természeti értékek megóvása mellett azok minél meggyőzőbb bemutatása és a települési természeti kincsek kapcsán az irántuk való fogékonyság erősítése a jövő egyik legfontosabb feladata. Jelenleg számtalan védelmi kategória, azokhoz tartozó területkijelölés létezik Tatán. A város változatos adottságaira, természetvédelmi jelentőségére jellemző, hogy 7816 hektáros közigazgatási területének csaknem harmada országos védelem és/vagy Natura 2000 hatálya alatt áll. Itt található a Gerecsei Tájvédelmi Körzet 6 fokozottan védett területéből 2 is: az Agostyáni Arborétum és a Száz-völgyi Erdőrezervátum. Tatán továbbá 9 természetvédelmi terület található. Ezeken túlmenően a természetvédelmi vonatkozású védelmek: ex lege védett láp, ex lege védett források, Natura 2000 különleges madárvédelmi területek (SPA), Országos Ökológiai Hálózat, barlangok felszíni védőövezetei, Gerecse Natúrpark, Ramsari terület. Ezt a sokféle, területileg és tartalmában egymással átfedésben lévő természetvédelmet foglalhatja össze a Világörökség Várományosi cím elnyeréséhez vezető, azt elindító pályázat, amit alapvetően a több száz éves tatai vízrendszerre lehet alapozni. A vízrendszer és az ahhoz kapcsolódó természeti, zöld környezet és az épített örökség megújítása az elmúlt két évtizedben nagy lépésekkel elkezdődött, azonban a teljeskörű megújulás a következő ciklusok feladata. A városnak ezzel egyidejűleg fel kell készülnie egy esetleges bekövetkező negatív klímaváltozásból eredő vízszint csökkenés kezelésére.

A zöldfelületi hálózat továbbfejlesztése

Tata a zöldfelületi ellátottság szempontjából kedvező adottságokkal rendelkező település, ami az alábbiaknak köszönhető: a város belterületén, vagy annak közelében magas a vízfelületek aránya, Tatán jelentős mértékű és változatos funkciójú zöldfelület található, az Angolpark és az Agostyáni arborétum kiemelkedő kerttörténeti és botanikai értékkel bír. A városban több lakótelep található, melyek kialakítására a zöldfelületbe való beágyazottság a jellemző, továbbá számos jelentős zöldfelülettel rendelkező közintézmény található a városban (oktatási intézmények, edzőtábor, sportpályák). Közel folyamatos a külterületi növényborítottságot jelentő szántóföldi művelés, jelentős területeket borítanak az erdők és a gyepek is. A zöldfelületek megújítását egységes rendszerben a területi és hálózati elemekkel bíró zöld ökológiai hálózat kiépítése biztosítja, amelynek az alapvető hálózati elemei már jelenleg is rendelkezésre állnak.

Az épített környezet értékei megőrzendők és tovább fejlesztendők

Tata településkarakterét elsősorban az Öreg-tó és az Által-ér menti és a Kálvária-domb alatti elhelyezkedése, történelmi múltja és az épített környezet eltérő jellege határozza meg. Tata mindig is ezer szállal kötődött a város karakterét meghatározó vizekhez. A település területén található vízfolyások az Esterházy-család tevékenységének köszönhetően jelentős átalakuláson estek át. Tata három, elkülönülő településmaggal rendelkezik, amelyek a három, egykor önálló településre (Tata, Tóváros, Agostyán) utalnak.

Tata (Kossuth tér és környezete), valamint Tóváros (Ady Endre és Somogyi Béla utcák környezete) egykori településmagjai mezővárosi karakterrel rendelkeznek, az utcák vonalvezetése jellemzően a terepalakulatokhoz igazodik, a beépítés pedig túlnyomó részt zárt sorú. Az épületállomány többsége a XIX., illetve a XX. század elején épült, de a karaktert jelentősen meghatározza a XVIII. században az Esterházy-család tevékenységéhez kötődő számos barokk épület is. Agostyán és Nagykert karaktere inkább falusias, a beépítés jellemzően oldalhatáron álló. Mindkét településrész karaktere esetében meghatározó a XVIII. századi német telepítés hatása. A változatos településkarakter Tata jelentős és megőrzendő értéke, ami Településképi Rendelet, műemléki jelentőségű terület és műemléki környezet, valamint városképi területi védelem által is védett.

Tata város (méretéhez képest) hazánk műemlékekben rendkívül gazdag városai közé tartozik, számos, országosan is egyedülálló építészeti értéket tud felmutatni. Közülük legjelentősebbek az Öreg-tó partján álló Tatai Vár, az Esterházy-kastély műemlékegyüttes, az Angolpark több eleme, a Szent Kereszt felmagasztalása római katolikus templom, a volt piarista rendház, továbbá számos lakóház, középület, egyházi épület, malmok és egyéb gazdasági épületek, valamint köztéri építmények és köztárgyak. Tata területén két térségi jelentőségű (Angolpark és Cseke-tó, Esterházy-kastély parkja) és kilenc települési jelentőségű (köztük az Agostyáni arborétum, Diópusztai-major) történelmi kert is található.

A műemlékek állapota kielégítő, többnek a felújítása a közelmúltban történt, azonban jelentős együttesek, egységek felújítása várat magára (Tatai Vár, Esterházy-kastély további ütemei, fedett lovarda, lóistálló, malmok, Kamalduli-ház, a piarista rendház felújításának folytatása, stb.). Tata műemléki jelentőségű területe magába foglalja Tata és Tóváros történelmileg kialakult központjait. Rendkívül jelentős kiterjedésű a városképi szempontból védett terület is.

3.1.2. Tata, mint gazdasági környezet, mint munkahely jövőképe

A város méretéhez képest gazdasági súlya jelentős, amit Tata nagy részben a kedvező földrajzi fekvésének köszönhet, mely az alábbi adottságok együttállása eredményez:

- A Budapest-Bécs/Pozsony tengelyen (IV. Helsinki folyosón) helyezkedik el a város. Tatát érinti az M1-es autópálya, az 1. sz. Budapest-Hegyeshalom-Rajka vasúti fővonal, valamint három nemzetközi repülőtér is viszonylag könnyen elérhető.
- A város az OFTK városhálózati ábrája szerint a belső gyűrű városai között számon tartott, egyúttal része a budapesti agglomerációnak és a főváros körül húzódó 40/80 km-es ipari-logisztikai gyűrűnek.
- Tata része a Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség által alkotott agglomerálódó térségnek, mely országosan is kiemelkedő és Komárom-Esztergom megye legfontosabb településhálózati és gazdasági csomópontjaként jelenik meg.
- A várostól 20 km-re, Komáromban közúti és vasúti átkelőhely üzemel a Szlovák Köztársaság és Magyarország között, amely Tata ipari központi és logisztikai szerepét egyaránt növeli.
- A Duna közelsége Tata számára a közlekedésben, szállításban, a turizmusban és a rekreációban eddig még kellően ki nem használt lehetőségeket jelent. Ebben lehet jelentősége az új

komposzektetésnek Neszmély és Dunaradvány között, mely Tata számára a szlovákiai térséget is könnyebben elérhetővé teszi minden téren.

A Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség kiváló adottságú sokpólusú, urbanizált tájja fejlesztendő. Az ezek együttműködéséből adódó szinergia kibontakozását ma még számos tényező gátolja. A szorosabb együttműködés révén kialakuló urbanizált táj egyesítheti a lakóhely-munkahely-városi környezet és a táji környezet, az ökológiai rendszerek vonzó, élhető egyensúlyát/harmóniáját és ebben a keretben elérheti azt az optimális városnagyságot, ami versenyképes a közép-európai városhálózatban, amellet, hogy megtartja az egymással „szerződő” közösségek nagy értékű előnyeit, természeti kincseit és épített örökségét. A megye és benne Tata gazdasági teljesítménye fokozódhat az Északnyugat-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna együttműködési, finanszírozási keretében, a körforgásos gazdaság kiépítésében.

A Magyar Honvédség Zrínyi 2026 Honvédelmi és haderőfejlesztési programjában jelentős szerepe van a Tatai Dandár fejlesztésének, ebben a korszerű haditechnika megjelenésén túlmenően jelentős, mintegy 1000 fős létszám bővítés is szerepel a Tatát érintő programban. A fentiekkel összefüggésben várható és cél a lőtér használatából eredő környezetterhelés fokozatos csökkentése is. A város gazdasági potenciáljának tovább fejlődését, megújítását a következő időszak munkaerő hiánya befolyásolhatja, amit a már jelenlegi rendkívül alacsony munkanélküliségi ráta jelez. A vállalkozások mennyiségi bővülésének ez korlátot szab, viszont a munkahelyek minőségi fejlesztése, a termelékenység növelése, a versenyképesség erősítése, a digitalizáció révén jelentős belső tartalékokkal rendelkezik a város. Ennek révén magas hozzáadott értékkel bíró iparágak, IT vezérelt vállalkozások jelenhetnek meg a város ipari parkjaiban. Az energetika és a környezetvédelem is új, bár csekély munkaerőt igénylő vállalkozásokat hozhat a térségbe. Ezen kívül az erdő- és vadgazdálkodás, a mezőgazdaság és az élelmiszeripar felfutása a tatai kistérség számára fejlődési lehetőséget jelenthet. Az idegenforgalmi vonzerőt kihasználva, komplex turizmusfejlesztési programot kell indítani, a meglévő és új szolgáltatások összefogásával, klaszterbe tömörülve. Ezzel párhuzamos cél a jelenlegi idegenforgalmi kínálat minőség- és kultúracentrikus, ökológiai szempontokat figyelembe vevő átalakítása, ami a környezeti terhelésre is kedvező hatással lesz. Mindehhez a városnak egy távlatos foglalkoztatási stratégiával kell rendelkezni, amelynek a gesztora az önkormányzat, az itt működő vállalkozásokkal összefogva. Képzési, átképzési programokra, az országos egyetemi programhoz a meglévőkön túlmenően kapcsolódva egyetemközi kapcsolatokat kell kiépíteni, ami még vonzóbbá teheti a várost, mint munkahelyet. Hazahívási programot is érdemes indítani a városmarketing eszközeivel, továbbá kedvező otthontermelési programmal.

3.1.3. Tata, mint helyi társadalom jövőképe

A város lakónépességének száma 1990-ben, a rendszerváltozás évében érte el csúcspontját, ekkor 25.049 fő élt a városban. Azóta a népesség folyamatosan csökken, 2019-ben 23.441 fő-re, ami 6,42 %-os apadást jelent. Az évenkénti születések száma 160 (2018) és 251 (2007) fő között változott, a halálozásoké 334 (2006) és 250 (2014) fő közötti értéket mutat. Ennél lényegesen nagyobb, ezen értékek közel háromszorosa a településre való bevándorlás és elvándorlás mértéke. Az elvándorlás évente 746 és 465 fő között, míg a bevándorlás 766-488 fő között váltakozik. Ebből látható, hogy a város komoly vonzások és taszítások közepette él, amikor a vándorlási egyenleg pozitív, némiképp ellensúlyozva a természetes fogyást. Az is bizonyos, hogy további jó várospolitikával a vándorlási egyenleg jelentősen kedvezőbbé alakítható.

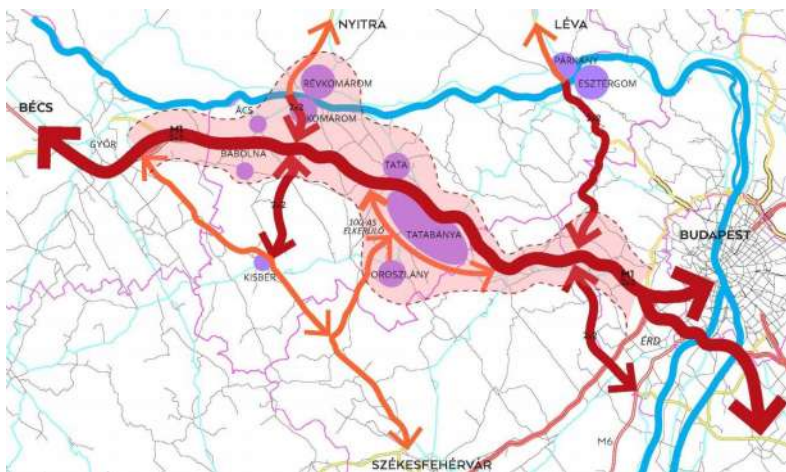
A jelenlegi népességcsökkenési tendencia mellett szintén kedvezőtlen jelenség Tata életében a település elöregedése. Az öregedési index az idős népesség (60-x éves) arányát mutatja a gyermeknépesség (0-14 éves) százalékában. A település öregedési mutatójának alakulását tekintve

megyei és országos összehasonlításban, Tata értékei a megyei és az országos átlagnál kedvezőtlenebbek (2017-ben 193,27). Ez sajnos azt is jelzi, hogy a város idősellátó rendszerére egyre nagyobb teher hárul és ha a folyamat nem változik érdemlegesen, akkor a város egyre inkább „nyugdíjas” településsé válhat. Ez ellen hatékony lépéseket kell tenni.

A város munkaerőpiaci helyzete kedvező. A munkanélküliség rendkívül alacsony, 2018-ban mindössze 2,3 % volt, ami az akkori országos adatnál (3,7 %) lényegesen jobb. Mindez azt is jelzi, hogy a munkaerőigényes vállalkozásfejlesztésnek egyre markánsabb korlátai vannak. Itt is az előre lépéshez innovatív, fiatal családok beköltözését kellene elősegíteni. Az iskolai végzettséget tekintve Tata városa a középiskolai és felsőfokú végzettséggel rendelkezők százalékos arányában mind a megyei, mind az országos mutatóknál kedvezőbb értéket mutat. A város népességcsökkenésből és idősödésből fakadó hátrányát a felsőfokú – és tartósan a városban maradó és itt dolgozó – végzettséggel rendelkező fiatalok helyben tartásával és idevonzásával tudja ellensúlyozni. Az előzőekben vázolt kedvezőtlen tendenciáknak az ellensúlyozására egy tudatos fiatalítási programot szükséges megvalósítani, magas képzettségű, gyermekes családok beköltözését, tartós letelepedésüket támogatva. Ehhez kedvező, otthonteremtési programokra, magas színvonalú oktatásra, minőségi, vonzó munkahelyekre, minőségi sportolási/rekreációs lehetőségekre és az egészségmegőrzésben érdekelt egészségügyre van szükség, vagyis a város biztosítson az infrastruktúrájával magas életszínvonalat a minőségi életmód kereteinek megteremtésével.

Az előzőekkel csaknem egyenértékű a település identitásának kiemelt jelentősége. Ebben fontos szerepet játszanak a hagyományok, a történelem, a kommunikatív, vagy kulturális emlékezet, a természeti/táji és az történelmi/építészeti örökség. A település identitását számos tényező határozza meg, ezek közül néhány: az Öreg-tó, a tatai Vár, a vízimalmok, az Angolpark és a Cseke-tó, a Fényes-forrásvidék. Amennyiben ezeket kizárólag a turizmus szolgálatába állítjuk és nem adunk lehetőséget az itt élők számára, hogy mindezt kellő intenzitással használják, akkor a lakosság a turizmust előbb-utóbb nem fogja támogatni.

3.2. Tata jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

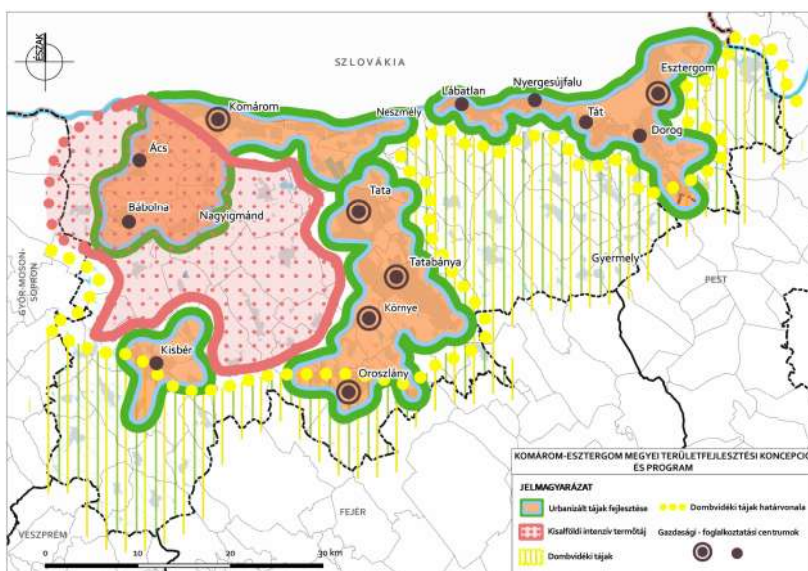
Komárom-Esztergom megye az ország egyik legfejlettebb me-gyéje infrastrukturális, gazda-sági és a táji, természeti, kulturális, épített örökség szempontjából egyaránt.

Az Északnyugat-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna révén Tata tagja egy olyan térségnek, mely Magyarország egyik leg-fejlettebb régiója. Bécs és Budapest között az M1-es autópályára és a 1. sz. vasúti fővonalra, valamint a Dunára támaszkodva hatvan kilométerenként

egy-egy jelentős település, illetve településeggyüttes található, amely urbanizált tájként és magas értéket képviselő ökológiai együttesek kölcsönhatásával működik együtt. Ezek sorban: Mosonmagyaróvár és térsége, Győr és környéke, a Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség.

Mindegyik település jelentős gazdasági/társadalmi fejlettséggel, továbbá jelentős – elsősor-ban a hatékonyság növelésére támaszkodó – fejlesztési potenciállal bír. Az együttműködésben még kihasználatlan lehetőségek rejlenek. Ebben a láncolatban Tata sajátos helyet foglal el: történelmi város, amely elsősorban rekreációs, gazdasági és turisztikai jelentőségű.

A Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség olyan urbanizált táj, amelyben az egyes települések együttműködése révén jelentős további fejlődési lehetőség használható ki mind gazdasági élet, mind az életminőség terén. Tata ebben a városszövetségben olyan – a vízhálózatára és a zöld ökológiai rendszerére alapozott – különleges értékű kultúrtáj, amely alkalmas arra, hogy előbb Világörökség Várományosi, majd Világörökségi helyszín legyen.

Tata kistérsége 3 földrajzi terület metszéspontjában található: a Gerecse nyugati pereme – amelyet a Gerecsei Natúr-park fémjelez –, a kistársföldi térség és Duna-mente kö-zött. E kapcsolatok mind-egyike jelentős lehetősége-ke-t rejt. A Gerecse erdeinek erdő- és vadgazdálkodása, az erre épülő élelmiszer-fel-dolgozás, faipar, valamint a turizmus mind olyan ténye-zők, amelyeknek Tata lehet a központja, bevonva a programjaiba Dunaszentmiklós, Szomód, a Tatához tartozó, mégis

különállását őrző Agostyán, valamint Baj településeket.

Ebbe a sorba illeszkedik a Gerecse egyik kis völgyében fekvő, természeti szépségekben bővelkedő Vértestolna, mint a falusi turizmus helyszíne, valamint Tardos, amely a római kor óta bányászott vörös márvány bányájáról híres és a malomvölgyi horgásztavával kellemes időtöltést kínál.

A Dunához kifutó Által-ér és más vízfolyások természetes kapcsolatot biztosítanak Tata számára a Dunával. A tatai kistérséghez tartozó Dunaalmás és a borászatáról híres Neszmély kiváló turisztikai adottsága révén a Tata központú turizmus Duna menti végpontjai. Neszmély ezen túlmenően a Tata-Neszmély Borvidéknek is az egyik fontos eleme. A Borvidéknek Tata a természetes központja kiemelkedő turisztikai potenciálja alapján. Ebbe a sorba illeszkedik a halastavairól és számos madár fészkelőhelyeként ismert Naszály az Által-ér menti különleges zöld ökológiai folyosó része, így a Madarak Útja fontos állomása lehet.

Ezekkel a településekkel Tata központtal egy turizmust fejlesztő és működtető klasztert lehet létrehozni, ami Tata vonzerejét is erősítheti. Szállás- és vendéglátóhelyekkel bővíthet a térség, mely a kerékpáros utak célpontja is lehet. A Kisalföldhöz tartozó Kocs és az előbb említett Naszály a mezőgazdaságában, élelmiszerfeldolgozásban jelenthet fejlődési potenciált. A tatai kistérség Tata központtal egységes fejlesztési területté válhat számos olyan programmal, ami mindegyik településnek előnyére válhat, a legtöbbet azonban a gesztori szerepet vállaló Tata profitálhat.

3.3. A tatai településfejlesztés lényegi elemei, alapelvei

Több tényező határozza meg Tata sikerességét, versenyképességét, fenntartható és harmonikus várossá fejlődését:

3.3.1. Tata adaptációs, alkalmazkodási képessége a kor, illetve a települést érő kihívásokra

Egy közösség sikere azon múlik, hogy mennyire tud alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez. Tatát az elmúlt húsz évben számos kihívás érte, ezek között kiemelt helyet foglal el a szénbányászat és ezzel összefüggő mélységi vízkiemelés megszűnte utáni jelentős karsztvízszint emelkedés. A mélységi vizek 2001-es feltörése először aggodalmat keltett és máig ható jelentős kárelhárítási feladatot jelent a városnak. Mára a rendkívül értékes vízrendszer védelme, és ezzel összefüggő hasznosítása kerülhet előtérbe. Ami először legyőzendő akadállyal minősült, mára kiaknázandó lehetőséggé, „úttá” vált.

Ugyanakkor számos olyan kihívás is – többek között a globalizáció és a digitalizáció területén – várható az elkövetkező húsz-harminc évben, amelyekhez való alkalmazkodás jelentős mértékben meghatározhatja a város fejlődését, ezért kiemelten fontos, hogy reziliens várost hozzunk létre, gyorsan és hatékonyan tudjunk reagálni az új kihívásokra.

3.3.2. Az adott hely determinizmusa – Tata kedvező földrajzi helyzete

Tata földrajzi helyzete rendkívül kedvező. A város elsődleges telepítő tényezője a Győr-Budapest közötti közúti és vasúti összeköttetés melletti helyzete, amit maximálisan ki tud használni (munkahelyek, turizmus szempontjából). Ugyanakkor a volt 1-es főútvonal tóvárosi szakasza közlekedési és környezeti szempontból egyaránt kritikus. A másik legfontosabb tényező a város méreteihez képest mind kiterjedésében, mind működési potenciáljában jelentős vízrendszer. A harmadik legfontosabb fejlesztési tényezője Tatának a szellemi öröksége, ami egyrészt a természeti és épített, továbbá a szellemi kincseinek köszönhető, másrészt azoknak a programoknak, amelyek ezeket az értékeket a helyi és a tágabb közösség számára nyilvánvalóvá teszik.

3.3.3. A hatékony tatai közösségszervezés – a jól működő tatai intézmények és kedvező közpolitikai háttér

Az igazgatásszervezésben jelentős előrelépések történtek a digitalizáció terén, amelyek érintik a pénzügyi rendszert, a belső és külső kapcsolattartást, de ezen a téren még további jelentős előrelépés szükséges. Létrejött egy olyan fórumrendszer, amely az itt élők aktivitását képes összegyűjteni. A városvezetés kiváló kapcsolatot ápol az egyházi közösségekkel és civil szervezetekkel egyaránt, utóbbiakkal a civil szervezetek számára működő ernyőszervezet – a Tatai Civil Társulás – fogja össze a kapcsolattartást. A város közpolitikai háttére kedvező, az itt élők többségének polgári attitűdje meghatározza a fejlődés irányát, ez elősegíti a fejlesztési célokban való egyetértést és a forráshoz jutást egyaránt.

3.3.4. Tata fejlődését ösztönző tudományos, felsőoktatási és kulturális háttér

Az elmúlt húsz év fejlesztéspolitikáját számos és különböző ágazatokhoz tartozó tanulmányok és szakvélemények támogatták. Ezekről egységes bibliográfia sajnos nem áll rendelkezésre, ezt mindenképpen pótolni kell. A szakvélemények és tanulmányok jelentős része a tatai vizekkel, benne elsősorban a karsztvízzel összefüggésben készültek, ezt a jövőben is folytatni kell. A másik jelentős szegmense a szakmai, tudományos háttérnek az egyes fejlesztéseknek a környezetre, azok értékeire gyakorolt pozitív és negatív hatásával foglalkozik. A meglévő – és gyümölcsöző – felsőoktatási kapcsolatokon túlmenően indokolt a kapcsolatfelvétel további egyetemekkel, akár újabb képzések indítása, vagy más oktatási, kutatási, tanácsadási együttműködés céljából. Fontos a K+F+I szektor jelenléte és fejlesztési lehetőségei. A tatai településfejlesztés lényegi eleme a természeti és épített környezetben és az ezekre fűzött programokban jelen lévő kulturális háttér. A kultúra áthatja a város működését, életét.

3.3.5. Saját – a helyi identitásra és adottságokra alapozó – tatai receptek

Minden közösség, így Tata városa is a maga adottságait kihasználva lehet sikeres. A város alapadottságai: nagyságrendje (kb. 23-25 ezer lakos), adott területi kiterjedés, benne a belterület mérete, lakásszám, munkahelyek száma csak kismértékben változtathatók. Sokrétú táji és természeti értékei, melyek feltétlenül megóvásra és védelemre tartanak igényt, ezek között kiemelten fontos a tatai összefüggő vízrendszer. Változatos városépítészeti és építészeti értékek (műemlékek, helyi védelemben részesülő épületek, városképi és területi védelemben részesülő területi egységek) értékőrző és tartalommegújító rekonstrukciója és fejlesztése. A város rendkívüli erőforrása a tatai identitás, az öntudat és büszkeség a város iránt. Ugyanakkor a különböző összetevők sajátos arányának kimunkálásával található meg az önálló sikerrecept, ezzel a Tata Brand kialakítása a jövő egyik legfontosabb feladata.

3.3.6. Egyensúlyra és harmóniára való törekvések Tatán

Célértékként kiemelt fontosságú az egyensúlyra és harmóniára való törekvés. Néhány a teljesség igénye nélkül: a demográfiai egyensúly, stabilitás megteremtése, a népességfogyás és az előregedés megakadályozása; az ökológiai fenntarthatóság és a környezeti terhelés egyensúlya; a város bevételeinek és kiadásainak egyensúlya; az ésszerű működési megtakarítások révén a felhalmozási kiadások növelése; külső források bevonása révén fejlesztési célok megvalósítása; az egyes városfejlesztési projektek fejlesztési és a fenntartási költségeinek egyensúlya; az intézmények működési költségeinek és az igénybe vételnek az egyensúlya; a közlekedési rendszer egyes elemeinek a környezetre gyakorolt negatív hatása folyamatos csökkenést jelentsen; a munkahelyek mennyisége és minősége a munkavállalók igényeivel és mértékével egyensúlyban legyen.

3.3.7. Az emberi méltóság feltétlen tisztelete a várospolitikában

Ez meg kell, hogy nyilvánuljon a családok sokrétű támogatásában, az oktatás minden szintjén való együttműködésben, a felzárkóztatásban és a tehetséggondozásban egyaránt. A város életében kiemelt fontosságú a demográfiai stabilitás elérése a gyermekvállalás segítségével, az ezzel összefüggő lakáspolitikában, a fiatal, élet- és pályakezdő fiatalok támogatásában, az idősekről való gondoskodásban. A város alapadottságaira támaszkodva minden fejlesztés során törekedjen az életminőség – életmód és életszínvonal – emelésére; a boldogság és biztonság fokozására.

3.3.8. A szolidaritás és igazságosság együttes alkalmazása

Ez az alapelv arra az alapvető keresztény-konzervatív gondolatra épül, miszerint a szolidaritást és az igazságosságot nem szabad kijátszani egymás ellen, mivel a „szolidaritás nélküli igazságosság könnyen válhat kegyetlenséggé”, „az igazság nélküli szolidaritás pedig fejetlenséggé, anarchiává”, a kettő együttes alkalmazása viszont távlatos, fenntartható és gyümölcsöző megoldásokhoz vezethet. Ennek az alapelvnek meg kell nyilvánulni az egészség-ügyben, az oktatás-, és a szociálpolitikában, a gazdasági életben, a társadalom közös ügyeihez való hozzájárulásban, valamint az új típusú együttműködési formák kialakításában.

3.3.9. Az ökológiai fenntarthatóság biztosítása

Ezen alapelvnek a figyelembevétele az egész fejlesztéspolitikát át kell, hogy hassa, legyen szó a természeti és épített környezetről, a gazdasági életről, a társadalmi folyamatokról. Az ökológiai fenntarthatóság az egyensúlyra és harmóniára való törekvésen túlmenően a kedvezőtlen ökológiai hatások csökkentésében, a biodiverzitás fenntartásában, az épített és természeti környezet tartós együttélési formáinak kifejlesztésében, mindezekhez a helyi társadalom együttműködésének, partnerségének megszerzésében nyilvánul meg.

3.3.10. A transzparencia biztosítása és együttdöntési rendszerek kialakítása

Ezen iker – azaz egymást támogató – alapelv a város működésében már jelenleg is konkrét működési formákban létezik. A továbbfejlesztésük során be kell vonni a városvezetésen túlmenően a fejlesztésmentedzsmenetet, az intézményeket, a helyi vállalkozásokat, az infrastruktúrát működtetőket, a civil szervezeteket, az egyházi közösségeket, a helyi véleményformáló személyiségeket, a kultúra és művészet terén alkotókat. A transzparencia és az együttdöntési rendszerek meg kell nyilvánuljanak a városi – működési és fejlesztési – döntésekben, akciókban, intézmények és vállalatok életében; az új közösségek létrehozásában, a meglévők segítségével, a létszámbeli és tartalmi növekedésükben.

3.3.11. Az egészséges életmód további elősegítése a fejlesztéspolitikában

Mindennemű fejlesztés során – az eddigi törekvésekben már látható módon jelen lévő – egészségvédő és -megtartó szempontokat érvényesíteni kell. Ennek eszközei az egészségtudatosság, a sport (benne kiemelten a diák-, tömegsport) és a rekreáció sokrétű fejlesztése, de idetartozik az akadálymentesség kialakítása a közlekedési és intézményi fejlesztésekben egyaránt, továbbá a közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése is.

3.3.12. Szerencse – „a tatai csillagok együttállása”

A szerencse rajtunk kívül álló tényező. Hiába tervezünk mindent jól, hiába készülünk fel minden helyzetre, a rajtunk kívül álló okoknak részben akkor is lesz hatalmuk felettünk. A jövőbeli kockázatok és kihívások részben ismertek, azonban lehetnek olyan kedvezőtlen helyzetek, amelyek bekövetkeztére egyszerűen nem lehet számítani. Bár az első pontban említett adaptációs, alkalmazkodási képesség segíthet túllendülni ezeken a helyzeteken, az sem nyújthat mindig

megoldást. A „csillagok együttállására” viszont a társadalmi, gazdasági folyamatok elemzésével és értékelésével fel lehet készülni. Ezt biztosítja a folyamatos fejlődésre törekvés, annak minden összetevőjében, a társadalmi-gazdasági-kulturális terében. A komplexitásra és a szinergiára törekvés biztosíthatja a „tatai csillagok együttállását”.

3.4. TATA JÖVŐKÉPE – ÖSSZEFOGLALÁS

A jövőkép pozicionálja a várost a régióban, illetve a kistérségben, meghatározza a táji/természeti, a gazdasági és a társadalmi folyamatokat. A TFK hosszabb időtávra, 2050-ig terjedően kerül rögzítésre, az ITS-ben a középtávra vonatkozó jövőkép:

„Magas életminőséget, minőségi munkahelyeket biztosító, szolgáltató térségi központ”

Ennek a jövőképnek a jegyei egészülnek ki a 2020 előtti időszak sikereire támaszkodva az alábbi, 2050-ig szóló távlati jövőképpel:

„Versenyképes, fenntartható és harmonikus módon működő és fejlődő város”

A város versenyképességének alapja a táji/természeti és épített környezeti minőség, a képzett munkaerő, az identitására büszke tatai közösség. A működtetési /fejlesztési fenntarthatóságot azok a szinergiák biztosítják, amik a holisztikus megközelítésnek; a generáción belüli és generációk közötti szolidaritásnak; a társadalmi igazságosságnak, részvételnek és felelősségnek; az erőforrások fenntartható használatának; a nagyfokú integrációnak; a helyi erőforrások használatának; az elővigyázatosság és megelőzés elvének; a szennyező fizet elvének együttműködése alapján történnek. A harmóniára, egyensúlyra való törekvés a város minden életjelenségében kiemelt cél, legyen szó a helyi táji/természeti adottságok igénybeviteléről, a gazdaság folyamatairól, a helyi társadalom/közösségek működéséről.

4. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLRENDSZERE

4.1. ÁTFOGÓ FEJLESZTÉST SZOLGÁLÓ CÉLOK

4.1.1. Átfogó cél1: Helyi Éghajlatváltózási Stratégia „Felkészülés az éghajlatváltozásból eredő kihívásokra”

A megváltozó klíma számos káros hatása ellen az önkormányzat, a helyi vállalkozások, a civil szervezetek összehangolt fellépése szükséges

Ennek érdekében az összes potenciális szereplő bevonásával a város elkészíti a Helyi Környezetvédelmi programját és Klímastratégiáját, amely meghatározza azokat a fő célokat és feladatokat, amelyeket az éghajlatvédelem érdekében minden gazdasági ágazat és minden társadalmi csoport tevékenységébe integrálni kell. A tennivalók nagy csoportjai:

1. Az éghajlatváltozást okozó gázok kibocsátásának csökkentése, az energiateljesítmény csökkenése
2. Tata egyedi klímáját adó, a városhoz közeli zöldfelületek megtartása, szemléletformálás a magántulajdonok értékes zöldterületi fejlesztése érdekében, a meglévő városban belüli közterületi zöldfelületek igényes, fenntartható városi zöldfelületekké alakítása

3. Felkészülés a bekövetkező éghajlatváltozásnak a természetre (különös tekintettel a vízrendszerre gyakorolt szélsőséges hatásokra, pl. villámárvizek kezelése), a társadalomra és a gazdaságra gyakorolt káros hatásaira (éghajlati szélsőségek kezelése)
4. A társadalom klímatudatosságának erősítése (oktatás-nevelés, ismeretterjesztés, közösségszervezés révén)
5. Karsztvízvédelemmel kapcsolatos intézkedések megfogalmazása

A Helyi Környezetvédelmi programnak és Klímastratégiának a további három Átfogó cél megvalósításában egyaránt kiemelt szerepe van:

- Átfogó cél 2: A természeti és épített értékek védelemcentrikus fejlesztésében;
- Átfogó cél 3: A tatai gazdaság minőség-, digitális és tudásorientált fejlesztésében;
- Átfogó cél 4: A tatai társadalom életminőségének komplex fejlesztésében

4.1.2. Átfogó cél 2: A természeti és épített értékek védelemcentrikus fejlesztése

A tatai táj/természeti helyszín és épített környezet fokozott és együttes védelme és ezek fejlesztése révén jobban érvényesülő értékek felmutatása és létrehozása – Világörökségi Helyszín elérése elsősorban a tatai történelmi vízrendszerre alapozva.

A tatai történelmileg kialakult rendkívüli értékű vízrendszer a város egyik legnagyobb értéke. A források, patakok, vízfolyások, tavak összefüggő rendszert alkotnak. Ezek további rehabilitációja, egyes elemeiben revitalizációja a vízrendszer ökológiai, táji és esztétikai értékét egyaránt erősítheti. Az erre a vízrendszerre települt vízimalmok a vízhasznosítás kiváló műszaki, építészeti és ipartörténeti példái. Mindezek alapján a Tatai Brand lényegi eleme az Élő Vizek Városa meghatározás. A város erdőségei, parkjai, zöldfelületei fejlesztésük révén egy egységes területi és hálózati elemekkel bíró zöld ökológiai rendszerré teljesebben ki. Ez az alapja az itt élők magas életminőségének, az egészségmegőrzésnek egyaránt. A város az ország egyik legjelentősebb műemléki és helyi védelemre érdemes épületegyüttesével rendelkezik. A kiemelkedő építészeti értékek rekonstrukciója azok kisugárzó hatásával váljanak a nagyobb városi térségek esztétikai, városképi jelentőségének erősítőivé. Ezek együttesen – mindenekelőtt a vízrendszerre alapozva – elővételezhetik Tata először Világörökség Várományosi, majd Helyszínné válását.

4.1.3. Átfogó cél 3: A tatai gazdaság minőség-, digitális és tudásorientált fejlesztése

A tatai gazdaság minőségi fejlesztése tudásorientált munkahelyekkel, magas hozzáadott értékkel bíró vállalkozások bővítésével, a körkörös és digitális gazdaság kiépítésével, a mező- és élelmiszergazdaság sokrétű bővítésével, a kreatív gazdaság, a kulturális szerepkör és az ökoturizmus fejlesztésével.

A tatai gazdaság fejlesztési potenciálját a kiváló földrajzi elhelyezkedése, közlekedési kapcsolatai, egy fejlett régióban elfoglalt helyzete hosszútávra pozitívan befolyásolja. A helyi gazdaság további fejlődésének gátja lehet a gazdaságba bevonható új munkaerő korlátozott mértéke. Ennek ellensúlyozása érdekében már a közeljövő kiemelt célja a vállalkozások átalakítása a magasabb tudást igénylő digitalizált munkahelyekkel, a körkörös gazdaság kiépítésével, a nagyobb hozzáadott értéket jelentő és kevesebb munkaerőt igénylő, elsősorban termelő vállalkozásokkal. Fontos cél az is, hogy a vállalkozások méretrendjük szerinti egyensúlytalanságát a középvállalkozások számának növelésével változtassák meg. A tatai kistérség mezőgazdasági potenciálja a várható nagyszabású mező-, erdő- vad-, és halgazdasági, illetve élelmiszeripari fejlesztések révén Tata központtal jelentős fejlődést biztosíthat. Tata kulturális és turisztikai hagyományára alapozva az ún. kreatív ipar jelentős felfutását kellene támogatni. Az ökoturisztika alapja lehet a természeti táj, melynek megóvása, megfelelő bemutatása és fejlesztése terén még vannak tartalékok. Az ágazathoz

tartozó vendéglátás, minőségi szolgáltatások és szállások összehangolhatók a megőrzendő és fejleszthető táji/természeti és épített környezettel.

4.1.4. Átfogó cél 4: A tatai társadalom életminőségének komplex fejlesztése

A helyi társadalom népesség csökkenésének és elöregedésének megállítása, az otthonteremtés, az oktatás/felsőoktatás, az egészségügy, a kultúra minőségi fejlesztésével, az életminőség erősítésével, a családok és közösségek támogatásával.

A versenyképesség javításának feltétele a városhoz szorosan kötődő, jól képzett, újdonságokra nyitott, erős és egészséges, aktív helyi társadalom. Ez Tatán jórészt jelen van, ezt azonban a lassú népességcsökkenés és elöregedés folyamatai nagy távlatban bizonytalanná teszik. Ennek elkerülése érdekében az elkövetkező évtizedek egyik legfontosabb összvárosi célja a népességcsökkenés megállítása, a népességszám stabilizálása, az idősödés megállítása innovatív, gyermekes családok letelepítésével.

Ehhez többek között távlatos otthonteremtési program kell az első lakáshoz jutás kiemelt támogatásával, az oktatás tárgyi és tartalmi fejlesztése az óvodától a középiskoláig, a felsőoktatás fejlesztési programjába való bekapcsolódás, az egészségügy fejlesztése, a sport és rekreációs lehetőségek bővítése az egészséges életmód érdekében. Kiemelt fontosságú – a város alapadottságaira támaszkodva – valóságos kitörési pont a kultúra fejlesztése a meglévő helyszínek és programok mellett új kulturális helyszínekkel és programokkal. A családok és közösségek támogatását kezdeményező és együttműködő városirányítás, a közösségi aktivitást fenntartó, egyedi miliő biztosítása, karöltve a civil és egyházi közösségekkel. A településmenedzsment (irányítás, fejlesztés, működtetés) terén szükséges a stratégiai szemlélet erősítése, a feladatok integrált eszközökkel történő kezelése, széleskörű helyi és térségi partnerség építése, a döntési mechanizmusokban a társadalmi részvétel biztosítása.

4.2. TEMATIKUS, ÁGAZATI CÉLOK

T1 – Vizek és zöldfelületek rehabilitációja program céljai

T1.1. Tatai vízrendszer rekonstrukciója, fejlesztése

- A településen a mélységi és felszíni vízmegtartás alapvető városi érdek
- Öreg-tó rehabilitáció II. ütem – a vízminőség javítása szennyvíziszap kotrás, az Által-ér torkolat további rekonstrukciója
- Öreg-tó környezetének fejlesztése: szabadstrand megújítása; további madármegfigyelő helyekkel Tatai Madarak Útjává állhat össze
- Fényes-forrásvidék fejlesztése és rehabilitációja, a cél egy természetközeli komplex rekreációra, sportra, fürdőzésre és gyógyításra alkalmas hely kialakítása, az egész éves kihasználhatóság elérésével.
- A Fényes-tanösvény bővítése, fejlesztése (pl. lombkorona sétány, új kilátópontok létesítése)
- Angolpark és a Cseke-tó fejlesztés III. üteme – Malomkert létesítése a volt Kristály-fürdő területén, benne a Jenő-malomban Tatai Malmok Múzeuma;
- Réti tavak rekonstrukció II. ütem – a 8-as jelű tó felújítása után a többi hét tó együttes rehabilitációja, a területnek a zöld ökológiai hálózatba integrálásával
- Források kezelése a Május 1 út – Komáromi út – Új út – Oroszlányi út közötti területen

- A Ramsari térséget kiegészítő további vízfolyások és tavak, pl. Ferencmajori-halastavak rekonstrukciója
- A tatai malmok vizét biztosító medrek feltöltése vízzel, a megújuló malmok tartalommal való megtöltése
- A Várárok vizes és tájépítészeti rekonstrukciója a tatai Vár rekonstrukciójának első ütemeként
- Ramsari Központ és Bemutatóhely létesítése (fejlesztési program és lehetséges helyszínek értékelése, kiválasztása)
- Tata Élővizek Városa című applikáció készítése
- A tatai elfolyó felszíni vizek korszerű mezőgazdasági termesztési programokra (elsősorban öntözéses zöldségtermesztésre, illetve a langyos vizek üvegházak fűtésére) igénybe veendőik.

T1.2. Tatai zöld ökológiai hálózat kialakítása, fenntartása

- Összefüggő ökológiai „zöld folyosó” kialakítása az Által-ér mentén a Dunáig terjedően.
- A Tatai Zöld Táj Program részeként a város belső területén a területi és hálózati elemekből álló zöld ökológiai hálózat kiteljesítése
- A jelenlegi faültetési mérték megkétszerezése - fasorok és zöldsávok létesítése az ipari parkok útjai és határai mentén, a különböző területfelhasználású területek között
- Digitalizált közterületi fakataszter készítése, benne külön elemek a védett faegyedekre
- A lakótelepi parkok közösségi szempontok szerinti megújítása
- Az üdülőkörzetek zöldfelületeinek rekonstrukciója, a lakosság szemléletformálása a magántulajdonú zöldterületek megtartása érdekében
- A zöldfelületek gondozása, karbantartása kiemelt feladat
- A város erdővagyónának megújítása, bővítése, erdei torna- és tanösvények létesítése, madár- és vadmegfigyelő helyek kialakítása (az ismeretterjesztés, oktatás-nevelés részeként)
- Az Agostyáni Ökofalu integrálása az Ökotáj programba.

T1.3. Tatai vízimalmok rekonstrukciója, hasznosítása

- A vízimalmok, mint közös helyi kulturális örökség városi szintű védelme
- A tatai vízimalmok megújítása, funkcióval való megtöltése
- A malmok bemutatása és hasznosítása érdekében egy klaszter létrehozása
- Tatai Malmok Útja megvalósítása

T1.4. Tata legyen Világörökség Várományosi Település!

- A tatai természetes alapokra – forrásokra és patakokra, vízfolyásokra, malomárkokra – épülő több száz év óta szabályozott vízrendszer – benne Mikoviny Sámuelnek a XVIII. századi építészeti, tájépítészeti, vízszabályozási munkásságával – olyan kuriózum, amelynek révén Tata méltán kerülhet a Világörökség Várományosi kategóriába. A vízrendszeren túl, azt körülölelően, azzal harmóniában, olyan szintén többszáz éves épített örökség is létrejött a városban, amely erősítheti a célkitűzés elérését.
- Az ehhez szükséges előkészítő anyagok (tanulmányok, cselekvési tervek) készítése

T2 – Építészeti, településfejlesztési program céljai

T2.1. Tata Szíve program, kiemelt városközponti fejlesztések

- A Tata Szíve tervpályázat alapján aktív zöldfelületek kialakításával megújul a Művelődési Ház, a volt szakrendelő, a Várkanyar, a Várig terjedő közterület, mely a tatai nagyrendezvények helyszínéül is szolgálhat, enyhítve az Öreg-tó partja alkalmanként túlzott környezeti terhelését.
- A tatai Vár teljes rekonstrukciója a Nemzeti Várprogram keretében (elsősorban helytörténeti, kulturális, örökségvédelmi, identitás erősítő, oktató/nevelési célokra)
- Az Esterházy-kastély rekonstrukciójának további ütemei
- Az Öreg-tó nyugati partjának környezetvédelmi szempontú megújítása, rendezése, rendszeres karbantartása
- A Hősök tere és az összekötő utcák rekonstrukciója
- A Hősök terén lévő hajdani zsinagóga hasznosítása
- A Kálvária-domb és az ELTE Geológus Kert környezetének fejlesztése
- A meglévő és a felhagyott temetők környezetének gondozása

T2.2. A tatai városarculat fejlesztése

- A városarculat a Tatai Brand szerves része, a tatai építészeti és mikroarchitektúra elemkincs összeállítása, használatának támogatása, terjesztése
- Várossziluett-védelmi övezetek előírásainak biztosítása
- A műemléki szempontok teljes körű figyelembevétele a fejlesztések során
- A kiemelt műemléki területeken a zavaró légvezetékek föld alá helyezése
- Az üzletek esetében – különös tekintettel a műemléki jelentőségű területen – az arculat (felirat, kirakat, cégér, reklámfelületek) javítása érdekében a helyi védelem, ellenőrzés megerősítése

T2.3. Átfogó közlekedésfejlesztési program – vasúti, közúti fejlesztések

- A Biatorbágy-Tata közötti 1. sz. vasúti fővonal nyomvonal korrekciója
- A Tata vasútállomás rekonstrukciója intermodális csomópont kialakításával
- A közösségi közlekedés racionalizálása, minőségi fejlesztése
- Az 1-es főútvonal Tatabányát délről, Tatát nyugatról megkerülő kiváltása
- A Szomódi, az Agostyáni és a Baji út összekötése az Újhegyen keresztül
- Azonos szintű közúti-vasúti kereszteződések (Szomódi, Agostyáni és Baji úti csomópontok) külön szintűvé tétele

T2.4. Helyi közlekedésfejlesztési program

- Az Ady Endre utca rehabilitációja az Országgyűlés tér és a Baji út között
- Hattyúliget utca vegyes forgalmi úttá alakítása
- Tata-Ipari park úthálózati és infrastruktúra fejlesztések
- Kossuth tér felújítása II. ütem – a Szent Kereszt templom előtti terület és a II. János Pál pápa tér, továbbá a Hősök tere rekonstrukciója.
- Kiskorrekciók, földutak aszfaltozása, csapadékvíz elvezetés
- Forgalomcsillapított övezetek, Tempo30 zónák létrehozása belvárosi és kertvárosi területeken.

- Fényes fasor megújítása és szélesítése
- Út- és járdakataszter készítése, karbantartása az „okos-közlekedés” részeként
- Kerékpáros hálózat fejlesztése a belső városrészeken belül, a települések és településrészek között a hivatás- és rekreációs jellegű forgalom számára
- Agostyán és Tata közötti közlekedés biztonságosabbá tétele, közvilágítás fejlesztése
- Gyalogos hálózatok, sétányok fejlesztése
- A parkolási rendszer fejlesztése, különös tekintettel a városközpontra, P+R parkolók létesítése a közösségi közlekedési csomópontokban
- Tatai, tóvárosi, agostyáni utcák, terek fejlesztése, fokozott gondozása, szükség szerinti fejlesztése a zöldfelületek megőrzésével, minőségi fejlesztésével
- Fenntartható közösségi közlekedés fejlesztése, a belvárostól távol lévő lakóövezetek még széleskörűbb bevonásával, a szolgáltatások kiterjesztésével.

T2.5. Kertváros, Újhegy és Nagykert alközpontjai fejlesztése

- Kertvárosban a szükséges és az itt élők által igényelt kereskedelmi, szolgáltató, közösségi intézmények létesítésével alközpont létrehozása a zöldfelület megőrzésével, fejlesztésével.
- Az újhegyi városrészben intézményi és zöldfelületi fejlesztéssel alközpont létesítése
- A Nagykert városrészben játszó és sportolási közösségi tér létesítése, alközponti szolgáltatások megerősítése

T2.6. Lakótelepek rehabilitációja, rekonstrukciója

- A lakótelepekből lakóparkok kialakítása, közterületek közösségi fenntartásba adása
- Lakótelepi épületek teljes körű felújításának elősegítése
- Bacsó Béla úti lakótelep megújítási mintaprojekt
- Városképi szempontból kedvezőtlen beépítések homlokzati rekonstrukciója

T2.7. Otthonteremtés új alapokon

- Átfogó, hosszútávú otthonteremtési program kidolgozása a demográfiai stabilitás biztosítása és kedvező lakásstruktúra elérése érdekében.
- Fiatalok első lakáshoz jutásának támogatása
- Idősek lakhatásának elősegítése (Idősek Otthona, Nyugdíjas Ház fejlesztéssel)
- Városi mobilitás támogatása a belső városrészekben városrehabilitációs eszközökkel
- Lakásépítési területek előkészítése környezetvédelmi és ökológiai, illetve közösség-szervezési szempontok alapján (pl. Fényes fasori lakóterület előkészítése, közösségi tervezése, megvalósítása)
- A Magyar Honvédséggel otthonteremtési, letelepedési megállapodás kötése

T2.8. Zöld városenergetika, klímastratégia

- Helyi Klímavédelmi Stratégia kidolgozása (ld. Ágazati cél 1)
- Az éghajlatváltozást okozó gázok kibocsátásának csökkentése, a kibocsátás növekedésének megállítása
- Az energiafelhasználás csökkentése a városi intézményekben
- A tatai távhőrendszer továbbfejlesztése zöld, megújuló energiahordozókkal
- Helyi klímastratégia átdolgozása és szemléletformálás
- Tatai klímakör létrehozása
- A tatai természeti erőforrások – elsősorban a karsztvíz – a város szolgálatában maradjanak
- Az éghajlatváltozás miatt bekövetkező villámárvizekre való felkészülés

- A tatai szubtermális – 18-22 fokos – vizek hasznosítása energetikai és mezőgazdasági célokra
- Környezeti Mérési Hálózat kiépítése Tatán

T2.9. Városüzemeltetés, infrastruktúrafejlesztés, „okosváros” program

- A meglévő alapokon átfogó Tata Okosváros Koncepció kidolgozása és megvalósítása (konkrét programelemek meghatározása, szinergiák, források, együttműködő szereplők, várható előnyök és olcsóbb városműködtetés és -üzemeltetés stb.).
- Ökológiai városüzemeltetési koncepció kidolgozása
- Az utak, járdák, csapadékvízvezető rendszerek, közparkok gondozása, karbantartása, folyamatos megújítása
- A fenntartható hulladékkezelés népszerűsítése, oktatása, szemléletformáló és érzékenyítő programokkal, szelektív hulladékudvar létrehozása
- A városüzemeltetési feladatokon belül városrész gondnoki rendszer létrehozása a városüzemeltetés gépésítése
- A fejlesztési területek infrastruktúrájának fejlesztése összehangolt módon

T3 – Oktatási, kulturális, sport, család és ifjúsági program

T3.1. Felsőoktatási kapcsolatok, tudományos, kulturális háttér erősítése

- Az egyetemfejlesztésekkel és a melléjük tervezett innovációs parkokkal való új típusú együttműködési megállapodások kötése (konkrét témák, tudományos kutatás, projektek előkészítésében való részvétel)
- A város tudományos és kulturális háttérének fejlesztése a felsőoktatási intézményekkel együttműködve
- A tatai volt piarista rendház felújítás II. üteme felsőoktatási célokra.
- A Tatát érintő tudományos cikkek, szakvélemények bibliográfiájának elkészítése (vízrendszert érintően, egyes projektek előkészítését érintően, hatástanulmányok összegyűjtése)
- K+F+I jellegű fejlesztések támogatása

T3.2. Tata iskolaváros fejlesztése

- Műszaki felújítási és fejlesztési programok a városi oktatási intézményekben
- Szoros kapcsolat oktatási intézményekkel (tehetséggondozás, ösztöndíjrendszer fejlesztése terén)
- Speciális oktatási programok támogatása (természetvédelem, környezettudatosság, fenntarthatóság, kreativitás, innováció)
- Felnőttképzés, élethosszig való tanulás támogatása (civil szervezetekkel együttműködve)

T3.3. Tata a kultúra városa – a kultúra legyen húzóágazat

- Tatai Kulturális Koncepció kidolgozása
- Magyary Zoltán Művelődési Ház rekonstrukciója, rendezvényközponttá alakítása
- Móricz Zsigmond Városi Könyvtár átköltöztetése a volt Tisztiklub épületébe
- A megújított Kuny Domokos Múzeum állandó és időszakos kiállításainak fejlesztése
- A Hősök terén lévő volt zsinagóga hasznosítása
- Vaszary-villa és kert felújítása
- A Kőfaragó-ház felújítás II. ütem

- Városi Galéria létrehozása
- Összművészeti Művésztelep létrehozása
- A meglévő kulturális programok, fesztiválok mellett új, de nem tömegrendezvények létrehozása (Rövidfilmpályázat, Bábművészeti, Diákszínházi Központ, Templomok Fesztiválja, Nemzetközi Összművészeti Fesztivál, Ifjúsági Napok, kézműves, népművészeti piac)
- A Könnyűzenei Tehetségközpont regionális szintű fejlesztése

T3.4. Tata a sokrétű sport és rekreáció városa

- Tatai Sport- és Rekreációs Stratégia kidolgozása
- Az Új Kajakház Ökoturisztikai Központ tevékenységének integrálása
- Az Öreg-tó partján szabadstrand megújítása (igény szerint kutyás strand létrehozása)
- A Fényes-forrásvidék környezet- és tájvédelmi szempontú, prioritású fejlesztése, a zöldfelületek megóvásával, bővítésével.
- Az iskolai, szabadidős és tömegsport kiemelt támogatása, a város egész területét lefedő beruházásokkal, sporteszközökkel, pályákkal és programokkal
- Tatai Atlétikai Club létesítményeinek további fejlesztése
- A Nemzeti Sportközpont fenntartásában működő – tatai olimpiai edzőtábor – fejlesztése, többek között a tataiak számára is igénybe vehető sportuszoda építése

T3.5. Tata családbarát és ifjúsági program

- Tata Család, Gyermek- és Ifjúságbarát város Program kidolgozása
- Tatai Ifjúsági Stratégia kidolgozása (egyszeri alkalomként Tata Európa Ifjúsági Fővárosa program előkészítése)
- Tatai Közösség- és Családfejlesztési Intézmény létrehozása
- Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzat létrehozása
- Az ifjúság bevonása a városi kulturális és fejlesztési programokba
- Az igényelt kapacitású óvoda/bölcsőde fejlesztések az új lakóterületeken
- A Fényes-forrásvidéken lévő és a balatonszepezdi gyermektáborok külső-belső, valamint tartalmi fejlesztése

T3.6. Közösségfejlesztés, helyi civil és egyházi közösségek

- Helyi Közösségfejlesztési Stratégia kidolgozása
- A szomszédsági egységek megerősítése közösség szervezéssel, közösségi programokkal
- Az új lakóközösségek megszólítása a helyi identitás megteremtés, megerősítése érdekében
- A lakótelepi közösségek együttélésének minőségi fejlesztése, a kapcsolatépítések támogatása, a közösségi helyek lakótelepi parkok fejlesztésével
- A civil szervezetekkel és egyházi közösségekkel meglévő kapcsolat erősítése új kulturális, családi és ifjúsági programok bevezetésével.
- Programok az egész életen át való tanulás jegyében Tatán
- A jövő nemzedék közösség- és személyiségfejlesztése – családi életre, házasságra és közösségi életre nevelés

T3.7. Érték-, hagyományőrzés, -teremtés, a helyi identitás erősítése, Tata Brand¹

¹ Tata Brand-nek nevezzük mindazt, ami a várost egyedivé teszi, azokat az értékeket, amiktől különleges a városunk, az épített és természeti környezet egyedülálló harmonizáló összessége, az az érzés, ami az egyediségből származik és amit szívébe zár az itt lakó, az ide látogató.

- Tata Brand létrehozása a meglévő imázs-alapokon, ebbe a Tatán működő vállalkozások és intézmények bekapcsolása.
- A Brand építése révén különlegesebbé, kiemelkedővé és megkülönböztetetté váljon a település.
- A tatai tematikus útvonalak és kulturális séták folyamatos fejlesztése, Agostyán bevonásával a velük kapcsolatos infokommunikáció fejlesztése, tatai kiadványsorozat létrehozása
- Települési Értéktár karbantartása, fejlesztése,
- Az Esterházyak, Mikoviny Sámuel, Fellner Jakab munkásságának bemutatása
- A piarista rend 1765 óta tartó tatai jelenlétéről állandó kiállítást letelepedésük 260. évfordulójára, 2025-ben.
- Tata Nagyjai kiadványsorozat (Magyary Zoltán, Kiss István, Bláthy Ottó, Giesswein Sándor, Öveges József stb.)
- Helyi identitás és kohézió erősítése Tata és környéke borvidékén
- Tata nemzetközi imázskampánya a Tata Brand segítségével a testvérvárosi hálózat részvételével.
- Helytörténeti oktatás fenntartása és fejlesztése

T4 – Gazdaságfejlesztési program

T4.1. A foglalkoztatottság fenntartása és bővítésének lehetőségei

- A fiatal, innovatív, magas képzettségű szakemberek megtartása és vonzása (otthonteremtési, oktatási, képzési, tovább- és átképzési programokkal, az ingázók helyben tartásával, vonzó munkahelyekkel, a bevándorlás erősítésével)
- Folyamatos munkaerő biztosítási rendszer autóipari és technológiai szektorban
- Nők munkaerő-piaci támogatása Tatán
- Térj vissza Tatára! című program elindítása – Tata nemzetközi imázskampánya
- Intenzív és proaktív együttműködés a Nyugat-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna és a Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség gazdasági tevékenységében: (gazdasági együttműködési hálózatok, klaszterek létrehozásával; a körforgásos gazdaság kiépítése lehetőségeinek kiaknázásával)

T4.2. Innovációt/kreativitást/magasabb képzettséget igénylő iparfejlesztés

- A városi internet hálózat átfogó, egységes fejlesztése és modernizálása
- A Déli Ipari Park fejlesztése, bővítése
- Az Agostyáni úti ipari terület fejlesztése
- A Szomódi út melletti ipari terület délkeleti irányú fejlesztése
- A volt téglá- és cserépgyári terület rekultivációjának, fejlesztésének támogatása
- Nagy hozzáadott értékű – IT és automatizálási igényű – gazdasági tevékenységek támogatása az ipari parkok telephelyeiben.
- Inkubátorház működtetése, start-up vállalkozások segítése, a kisvállalkozói kapcsolatok és hálózatok fejlesztésének támogatása
- A kreatív gazdaság fejlesztése a tatai turizmus és a kultúra szolgálatában.
- Részvétel a Biztonsági Nemzeti Laborban a Biztonságos Város Mintaprogram keretében
- Körforgásos gazdasági egységek létrehozása egymásra utalt vállalkozások összekapcsolásával az Északnyugat-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna és a Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség kínálta keretrendszerben

T4.3. Mező- és élelmiszer-, erdő, vad- és halgazdaság fejlesztése

- A langyos – 18-22 fokok – szubtermális elfolyó vizek hasznosítási lehetőségének kidolgozása a zöldségtermesztés, virágkertészet fejlesztése érdekében
- A digitális gazdálkodás bevezetése a tatai és kistérségi mezőgazdasági termelésben, csatlakozás Magyarország Digitális Agrár Stratégiájához.
- Erdő- és vadgazdálkodási program felülvizsgálata a Vértes Erdő Zrt. és a térségi, helyi meghatározó erdőgazdálkodó és vadászatra jogosult szereplők közreműködésével.
- Nagy hozzáadott értékkel bíró fafeldolgozás fejlesztési lehetőségének felmérése
- A tatai tórendszer – pl. a Réti-tavak és a Ferencmajori tavak – ökológiai szempontok alapján történő halászati hasznosítása
- Minőségi vad- és halfeldolgozás fejlesztése
- Az új piac egész éves kihasználtságának biztosítása a tágabb városkörnyék termelő szervezeteinek bevonásával, a rövid ellátási láncok (REL) kiépítésével
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése (nagy hozzáadott értékkel, magas feldolgozottsági szinten) a kistérségi településekkel közösen
- A szőlészet-borászat fejlesztése a kistérségi kapcsolatok alapján – Tata-Neszmély Borút fejlesztése számos tatai helyszín hálózatba szervezésével

T4.4. A minőségi kulturális és ökoturizmus fejlesztése a környezet- és tájvédelemmel összhangban

- A Tata és környékét érintő turizmus társadalmi-gazdasági hatásairól átfogó vizsgálat, hatástanulmány készítése
 - Esterházy-kastély rekonstrukció folytatása a turizmus szolgálatában
 - A tatai Vár rekonstrukciója a helytörténet, a kultúra, a nemzeti identitás, az ismeretterjesztés/oktatás-nevelés szolgálatában
 - A volt szakorvosi rendelő épületének múzeumi, ill. részben kereskedelmi, vendéglátó és szállásjellegű fejlesztése
 - A vízimalmok rekonstrukciója és hasznosítása a turizmus szolgálatában –malomturizmust szervező hálózat létrehozása
 - Kiskereskedelem és vendéglátás megerősítése, fejlesztése az alapszinttől a prémium minőségig –gyalogos/vásárló utca, illetve zónák kiépítése
 - A tatai szállásszolgáltatás és vendéglátás minőségi fejlesztése, a tömegturizmus káros hatásai enyhítése érdekében a természeti környezet tematikus fejlesztése
 - A Kőfaragó ház és a Kálvária-domb egységes kulturális és közösségi használatának megvalósítása
- A városi esemény- és rendezvénynaptár összeállítása, egyeztetése az érintett lakossági csoportokkal, a kedvezőbb és egyenletesebb idő- és térbeli eloszlás kialakítása a környezeti terhelés enyhítése érdekében
- Tata-Neszmély Borút, Borok Háza létesítése
 - Az Esterházy Pezsgőgyár fejlesztése, beépítése a Borút programkínálatába.

T4.5. Egészségipar – a helyi egészségügy és a rehabilitáció szolgálatában

- A tatai kiemelkedően egészséges környezetre alapozva az egészségtudatossággal, az egészség megőrzésével, a gyógyító-megelőző tevékenységgel, a rehabilitációs szolgáltatásokkal, az ezeket kiszolgáló- és háttérágazatokkal kapcsolatos tevékenységek támogatása szektorsemleges módon (az önkormányzat és a magánszolgáltatók útján),
- Rehabilitációs célú minőségi egészségügyi szolgáltatások fejlesztése
- A szubtermális – 18-22 fokok – karsztvizek gyógyászati célú hasznosítása (pl. a Fényesforrások területének fejlesztési stratégiájában egészségmegőrzés és rehabilitáció)

T5 – Szolidaritási program - egészségügy, szociális szféra

T5.1. Tata a legkisebbekért – bölcsődék/óvodák fejlesztése

- Tata Család- és Gyermekebarát Város Program kidolgozása – helyzetkép, jövőkép, cselekvési program
- Csillagsziget bölcsőde felújítása
- Újhegyen bölcsőde építése
- Bölcsődei szakemberek szakmai fejlesztése a tatai járásban
- Kertvárosban új óvoda építése
- Az új lakóterületi fejlesztésekben a szükséges kapacitású bölcsőde/óvoda létesítése, mint cél már a tervezési/fejlesztési programokban
- Korai fejlesztés programjai – diagnosztika és terápia

T5.2. Tata az idősekért – intézmények fejlesztése, generációk összekapcsolása

- Tata Idősbarát Város Program kidolgozása – helyzetkép, jövőkép, cselekvési program
- A Kocsi úton lévő idősothton megszüntetése, a Fényes fasori telephely bővítése, és/vagy új intézmény létesítése
- Az idősek otthonba kerülése és a fiatal, gyermekes családok otthonhoz jutásának összekapcsolása önkormányzati program segítségével
- A demens ellátás fejlesztése a városban
- Hospice szolgálat kiépítése

T5.3. A tatai egészségügy fejlesztése

- A Szent Erzsébet Kórház átalakítása , alapellátás (háziiorvosi rendelők és fogászat) fejlesztése
- Tatán és Tóvárosban új egészségügyi alapellátó központ (háziiorvosok és fogászat) kialakítása
- Az alapellátásban a praxisközösségek kialakításának támogatása
- Az egészségügyi ellátórendszer a hangsúly az egészségtudatosságon, ezen belül a betegségmegelőzésen és az egészségmegtartáson (szűrőprogramok, egészséges életmód támogatása) van.

T5.4. A szociális gondoskodás színterei és működésük

- Tata Város Szociális térképe felülvizsgálata
- A szociális alapellátás megerősítése új, innovatív megoldásokkal és másutt jól, hatékonyan működő modellek bevezetésével.
- A szociális alapellátásban dolgozók számára folyamatos szakmai képzés és szupervízió lehetőségének továbbfejlesztése
- Humán szolgáltatások fejlesztése Magyary Zoltán mintajárásában
- Fogyatékkal élők számára munkaerőpiaci, valamint sport- és rekreációs programok
- Közfoglalkoztatottak további támogatása

T6 – Közigazgatásfejlesztés, kapcsolatok fejlesztése, városmenedzsment

T6.1. A közigazgatás fejlesztése, ügyfélbarát, szolgáltató önkormányzat

- A közigazgatás átszervezése terén a jövő feladata az önkormányzat és hivatala működésének jobbítása.

- Papírmentes ügyvitel elterjesztése az önkormányzatban.

T6.2. A városi kommunikáció fejlesztése

- A városi médiumok – televízió, újság, facebook oldal – interaktivitásának erősítése
- WIFI elérési pontok, -hálózat létesítése
- Stabil internet alaphálózat kiépítése
- Közterületi jelzőrendszer kiépítése az illegális hulladéklerakás ellenében
- A városi közösségi – social média fejlesztése
- A kommunikációs lehetőségek kiterjesztése az Okos Város program végrehajtása során

T6.3. A belső és külső kapcsolatok erősítése

- A testvérvárosi kapcsolatok erősítése közös gazdasági, kulturális és oktatási programokkal, település-, gazdaság- és közösségfejlesztési gyakorlatok megosztása
- Az ún. visegrádi négyes és a Pons Danubii kapcsolatok élénkítése, erősítése
- A Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség és a Pannonvárosok szövetség kapcsolatainak fejlesztése. A négy város rendszeres találkozásának megszervezése.
- Együttműködés erősítése a helyi egyházakkal, egyházi közösségekkel (ebben kiemelt program lehet a Tatai Templomok Fesztiválja)
- Együttműködés erősítése a helyi civil szervezetekkel, Magyar-körök szervezése minden városrészben.
- Az önkormányzati szövetségekben való aktív részvétel

T6.4 Településfejlesztési menedzsment fejlesztése

- A sokrétű fejlesztési program összehangolása, a belső és külső források allokációja érdekében egy proaktív és hatékonyan működő településfejlesztési menedzsment kialakítása indokolt. Ennek struktúrájára és fokozatos kiépítésére a 6.2. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer fejezet tesz javaslatot.

4.3. A fejlesztési célok az egyes településrészeken

Tata város belterületén kilenc városrész lehatárolása történt meg. Az egyes városrészek funkcionálisan jól beazonosítható jellemzőkkel rendelkeznek. A városrészi célok alapelvei:

- Az adott városrész speciális helyzetére, erősségeire és problémáira reagáljanak.
- A városrészi célok illeszkedjenek a város jövőképehez, az átfogó célokhoz és a tematikus részcélokhoz.
- A környezeti fenntarthatóság elvének és a helyben élők igényeinek figyelembevétele.
- A társadalmi szolidaritás elvének figyelembevétele.

Tata

városrészi céljai az alábbiak szerint fogalmazhatók meg:

V1: Felső Tata: A városközpont élhetőségének javítása, a műemléki környezet megújításával, a térszerkezet revitalizációjával

Felső-Tata városrész hosszútávú célja a védett tér- és városszerkezet, a védett városképekkel rendelkező utcahálózat harmonikus megújítása a műemlékek felújításával, a foghíjak és a leromlott állapotú épületek revitalizációjával, a közterületek forgalomcsillapított minőségi megújításával, a Kossuth tér magas minőségű felújításából kiindulva.

Ezek segítségével a városrész lakói, illetve a város egészének közösségei és a turisták számára kellemes, ugyanakkor markáns, kisvárosi térfalakkal rendelkező, magas színvonalú közszolgáltatásokat nyújtó településrész jöhet létre. Ezt szolgálhatja a forgalomcsillapítás rendszerszintű kialakítása, a parkolási rendszer ésszerű kiépítése, a gyalogos- és vegyes forgalmú hálózatok bővítése. A városrész kiüresedésének, illetve elöregedésének megelőzését segíthetik a komplex otthonteremtési és szolgáltató-, illetve turisztikai jellegű fejlesztések. Ezek ésszerű arányának és együttélésének megtalálása a terület élhetőségének záloga. Az Öreg-tó az Esterházy-

kastélytól a tófarokig terjedő nyugati és déli oldalán lévő zöldfelületek és közterületek komplex környezetvédelmi szempontú sport/rekreációs/ökoturisztikai megújítása szükséges.

Felső-Tata városrészen belül – nem önálló városrészként – kiemelkedő fontosságú a Váralja, ahol a Tata Szíve program keretében történik a műemlékegyüttes megújítása, bennük komplex kulturális-turisztikai-szolgáltató funkció kiteljesítése:

A Tatai Vár és az Esterházy-kastély Tata két emblemikus épülete. A kastély főépülete a Nemzeti Kastély- és Várprogram keretében megújult, a további ütemek előkészítés alatt állnak. A Tatai Vár szintén megújulhat az állami program keretében, eredendően a Zsigmond-kori és Mátyás-kori, vagyis a XIV-XV. századi épületegyüttest bemutatva. E két országos jelentőségű műemlék – felújított állapotban – a város kulturális turisztikai vonzerejének zászlóshajói. A vár északi főbejáratának nagyszabású rendezése – a Magyary Zoltán Múvelődési Ház és a hajdani szakrendelő épületeinek átépítésével és a vár előtti közterület teljeskörű átértékelésével a területet valóban Tata Szívévé teszi. Ebbe az együttesbe tartozik a város legrégebb és legszebb vízimalmának, a Cifra-malomnak a rekonstrukciója is. A vázolt terület a két hajdan önálló város közötti összeköttetést is biztosíthatja.

V2: Nagykert: A kertvárosi jelleg megtartása, a mezőgazdasági hagyományok megőrzése a közösségi funkciók bővítése mellett.

Nagykert városrész legfontosabb hosszútávú célja a mezőgazdasági hagyományok megőrzésének biztosítása az egyre hangsúlyosabb lakófunkcióval való konfliktusos kezelésével, a hagyományos és markáns falusias városkép megőrzésével. A városrész dominánsan mezőgazdasági és kertvárosias jellegéből adódik, hogy kevés köz- és magánszolgáltatás érhető el itt helyben. A jelenleg telekstruktúra és beépítési jelleg megtartása mellett fontos közép- és hosszútávú cél a különböző szolgáltatások fejlesztése, közösségi sportolási zöldfelület kialakítása, alközpont létrehozása.

V3: Halastó-Fényes: A Fényes-forrásvidék természetközeli fejlesztése, a Réti-halastavak rekonstrukciója, velük harmonikus lakóterületi fejlesztéssel

A városrész legfőbb vonzereje a vízrendszer: a Réti-halastavak és a patakok rendszere, a legnagyobb attrakciója pedig maga a Fényes-forrásvidék. Ennek a különleges természet-védelmi területnek a kisugárzása kell, hogy hasson a környezet mindennemű fejlesztésére. A tavak és patakok mentén meglévő és fejlesztendő zöld ökológiai folyosók a területet rekreációra magas színvonalon alkalmassá teszik. A Fényes-forrásvidék természetközeli és arányos fejlesztése oktatási, természeti érzékenységre nevelő potenciált képvisel, ennek széleskörű megmutatása a szemlélt formálásban jelentős szerepet tölthet be.

A Fényes forrásvidék környezetében fenntartható, igényes lakóterületi fejlesztés valósulhat meg a Fényes fasor mentén, amely az egész város népességmegtartó képességére hatással lehet vissza- és betelepülőket is a városba vonzhat. Ennek tervezésekor a Fényes-forrásvidék és a Csever-árok menti zöld ökológiai folyosó közelsége alapvető tervezési szempont kell legyen.

A városrészhez csatlakozó szőlőterületek is védelmet érdemelnek, szétszabdaldóságuk nem kívánatos, az újraértékelt és revitalizált területet be kellene kapcsolni a Tata-Neszmély Borútba.

V4. Tóváros: A szolgáltató és rekreációs szerepkör erősítése a Cseke-tóval és a vízimalmok hasznosításával, a vasútállomás környékének megújításával

Tóváros a másik hagyományos – hajdan önálló – városias településrésze Tatának, önálló karakterrel és értékes épületállománnyal. A városrész összhatását rontja a szinte autópálya szélességű Ady Endre útnak, az 1. számú főútvonalnak a városrészt szétszakító hatása. Ennek

kiküszöbölésére – Tatabányát délről, Tatát nyugatról elkerülő kerülő útnak a megépítése után – egy jelentős közterületi átépítéssel, fásítással, forgalomcsillapítással kell átépíteni az utat. Ezáltal a Tóváros legszebb épületeinek megjelenése és hasznosítása is kedvezőbbé válhat. A városrész intenzívebb kapcsolata az Öreg-tó partjával is számos beruházást – épületfelújítást és zöldfelületi rendezést igényel.

A városrész különleges kincse a Cseke-tó és az Angolpark, amelynek a rekonstrukciója elkezdődött, további lépések szükségesek a teljeskörű értékeinek megmutatásához. Cél a Cseke-tóból és az Angolkerti forrásokból eredő vízfolyásokra támaszkodó vízimalmok rendszerszerű rekonstrukciója.

A hajdan az Angolparkhoz tartozó területen lévő Olimpiai Edzőtábor fejlesztése is szolgálhatja a tataiakat (fedett uszoda és többfunkciós sportcsarnok). A városrész két jelentős beruházással válhat még élhetőbbé: az egyik a vasútállomás rekonstrukciója, a másik a mellette kialakítandó intermodális csomópont, az ide áthelyezett autóbusz végállomással.

V5: Újhegy: Konfliktusoktól mentes, a város életébe jobban bekapcsolódó lakóterület kialakítása, helyi alközpont létrehozásával

Újhegy városrész és a tőle északraleti irányban található külterület legnagyobb problémáját a zártkertes területen gyors ütemben megtelepedő lakófunkció jelenti, melyet csak késéssel tud követni az infrastruktúra (utak és közművek) kiépítése, a szolgáltatások betelepítése. A városrészen élők körében konfliktust okoz az egymás mellett meglévő eltérő területhasználat (lakófunkció és mezőgazdasági, illetve ipari funkció között), valamint a betelepülő lakosság heterogenitása.

A problémák megoldására még a jelentős nagyságú beépítések és az ezzel járó környezeti terhelések megjelenése előtt a városrész infrastrukturális fejlesztése, a város központi területeihez való jobb kapcsolatok megteremtése, illetve kereskedelmi, intézményi és szolgáltatási funkciók megtelepedésének támogatása, a zöldfelületek kialakítása kínál lehetőséget. Ezek között kiemelt fontosságú az Újhegyi, az Agostyáni és a Baji út közúti-vasúti szintbeni kereszteződésének kiváltása külön szintű csomópontokkal. Újhegy alközpontjának kiépítése egy új bölcsőde építésével elkezdődött. Ezekkel a beruházásokkal a városrész vonzóbb lakóterületté válhat.

Ezek mellett a városrész két ipari területének, a Szomódi és az Agostyáni útinak a minőségi fejlesztése is közép- és hosszú távú feladat.

V6: Kertváros: Nyugodt lakóövezet erősödő szolgáltató funkciókkal

A Kertváros városrész célja a jelenlegi lakóövezeti funkciójának megőrzése, azt egy-két hiányzó alközponti funkcióval kiegészítve. Az új funkciók között a különleges közszolgáltatások megtelepedése (pl. Vakok Intézete), illetve a közterületi zöldfelületek kikapcsolódási, sportolási és rekreációs fejlesztése, egy új óvoda építése is cél.

V7: Ipari Park: Innovációt/kreativitást/magasabb képzettséget igénylő vállalkozásfejlesztés

A városrész munkahelyi, foglalkoztatási funkciója változatlanul megmarad, a jó közlekedési kapcsolatoknak és az infrastrukturális ellátottságnak köszönhetően. A jövőben, közép- és hosszútávon alapvető cél a magas hozzáadott értékű vállalkozások betelepülésének ösztönzése, az innovációt, kreativitást, magasabb képzettséget igénylő, tudásorientált vállalkozásfejlesztés támogatása. Hosszútávon – a déli és nyugati elkerülő út megépítésével – az ipari park déli irányú bővítését is lehetővé kell tenni.

V8: Öreg-tó és környezete: Vízhálózati, környezetvédelmi és rekreációs megújítás

Az Öreg-tó rekonstrukciójának első üteme elkészült, ezt azonban még folytatni kell: a tóban lévő nagy mennyiségű szennyvíziszap kotrásával és az Által-ér torkolat további rekonstrukciójával, a vizes élőhely kialakításával. A tó körüljárhatósága biztosított, azonban a nyugati és déli oldalon a gyalogos sétány és a kerékpáros útvonal megújításra vár. Az Öreg-tó környékén fontos cél a sport/rekreációs lehetőségek biztosítása és bővítése a természeti értékek megőrzésével együtt. Ehhez kapcsolódóan az infrastruktúra fejlesztés, valamint a kapcsolódó szolgáltatások, a zöldfelület minőségének megőrzése, funkcióinak bővítése az elsődleges cél. Ezt szolgálhatja olyan partrendezés, amely az itt pihenni, sportolni vágyókat szolgálhatja pl. a szabadstrand megújításával. Mivel a városrészben gyors növekedésnek indult az állandó lakosok száma, fontos, hogy ezt az infrastruktúra is követni tudja, illetve fontos szempont, hogy a lakófunkció terjeszkedése ne menjen a természeti értékek megőrzésének rovására.

V9: Agostyán: A várossal való erőteljesebb integráció a hagyományok megtartásával.

Agostyán városrész közép- és hosszútávú célja a népességmegtartó erejének növelése. Ehhez a helyben elérhető köz- és egyéb szolgáltatások körének szélesítése, Tata központi területeihez való szorosabb integrációja szükséges. Különleges fejlesztési lehetőséget jelentenek a városrész természeti értékei, természetközeli elhelyezkedése, megmaradt falusias karaktere, melyek együttesen jó alapot szolgáltatnak a természetközeli és az aktív turizmus számára. A közép- és hosszútávú fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani Agostyán falusias hagyományainak megőrzésére, a közösség életmódjának fenntartására.

4.4. Horizontális célok

H1: Vízrendszer a Dunáig: A szubtermális vízrendszer komplex halgazdasági, sport/rekreációs és ökoturisztikai célú hasznosítása

Tata várostérségének egyik legnagyobb értéke az Által-értől az Öreg-tavon át, a Réti- és a Ferencmajori-halastavakon keresztül a Dunáig haladó –eredetileg Mikoviny Sámuel által szabályozott – vízrendszer.

Ezt egészíti ki a naszályi halastavak és a Dunapart, amely mintegy Tata – ma még többé-kevésbé kihasználatlan – vonzáskörzetéhez, mintegy előszobájához tartoznak. Ennek a területnek a szubtermális – 18-22 fokos – karsztvizek az egyik kihasználatlan értéke. Erre alapozva olyan rekreációs jellegű és aktív turizmus rendszer építhető, amely nemcsak a nyári időszakban vehető igénybe. Ugyancsak jelentős potenciállal bírnak a felújításra váró halastavak, amelyekre halgazdaság, halfeldolgozás és egész évben igénybe vehető horgászat építhető, az ehhez szükséges infrastruktúra kiépítése esetén.

H2: Erdővidék: Az erdő- és vadgazdálkodás, a rekreáció és aktív turizmus összehangolt fejlesztése a természetvédelemmel karöltve.

Tata városa 180 hektár erőterülettel rendelkezik, ezen túlmenően a városkörnyék a Gerecse lábánál fekvő erdőket is igénybe veheti. Erre a bázisra egy – a jelenginél sokkal intenzívebb és a természetet ökológiai szempontok érvényesítésével igénybe vevő – erdő-, vadgazdálkodás és – feldolgozás. Ennek a rendszernek Tata lehet a központja, gesztori szerepet vállalva, kiemelten turisztikai, vendéglátási hasznosításképpen.

Az összetett erdővidék turisztikai, rekreációs jellegű hasznosítása is jelentős tartalékokkal rendelkezik. Ebben a Gerecse Tájvédelmi Körzet, a Gerecse Natúrpark, az Agostyáni Arborétum, a Száz-völgyi Erdőrezervátum és a két – Tata kistérségéhez tartozó – gerecsei falu: Tardos és Vértestolna részvételével, Tata vezetésével, a helyi erdőgazdálkodók, vadászatra jogosultak bevonásával egy rekreációs, turisztikai hálózat, klaszter hozható létre.

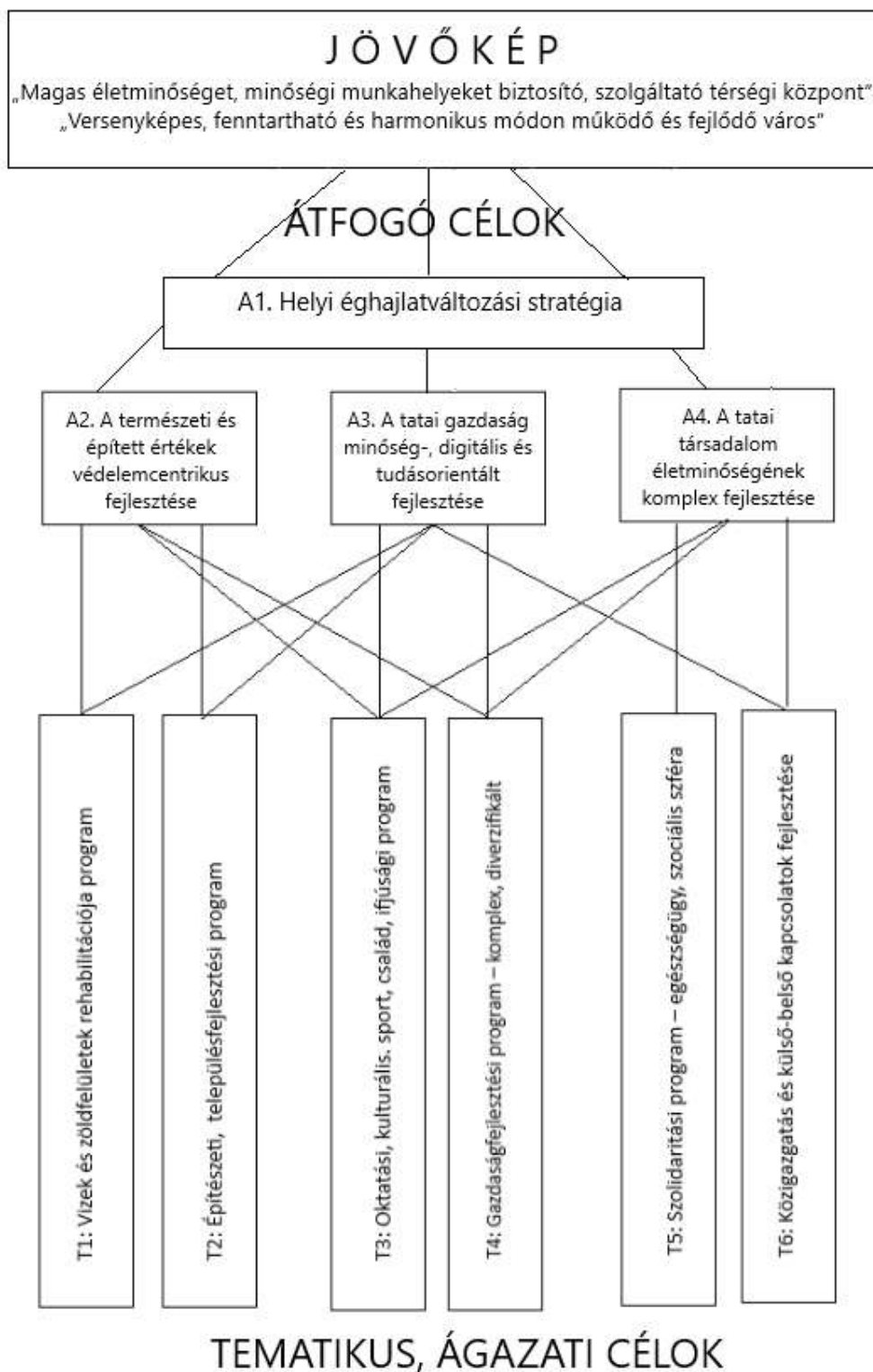
H3: Mezőgazdasági területek: a szubtermális vízrendszerre is alapozott intenzív, digitalizált mezőgazdaság fejlesztése a kistérséggel együttműködve

A ma még csak többnyire elfolyó szubtermális karsztvizekre egy magas minőségű, akár digitalizált agrárgazdaság építhető, aminek Tata lehet a gesztora. Ez kéthéjú fóliasátrakkal, üvegházakkal zöldség-, virág- és gyógynövénytermesztési programot indíthat el. A gyümölcsstermesztés hagyományaira alapozva Tata és környéke táji-természeti adottságainál fogva alkalmas gyümölcsstermesztésre. Kiemelt cél lehet az országos „tündéerkert-mozgalomba” való bekapcsolódás, amely az őshonos gyümölcsfajták telepítésével és gondozásával foglalkozik. Ez a város szemléletformáló és egészségmegőrző céljaival, elveivel összhangban van. A Tata-Neszmély borvidék, a Tatai Borút fejlesztése mind a szőlészet-borászat, mind az erre alapozott gasztro- és borkultúra bemutatása jelentős mértékben fejleszthető, Tata központtal.

4.5. TATA VÁROSFEJLESZTÉSI CÉLRENDSZERE 2021-2050 - ÖSSZEFOGLALÁS

JÖVŐKÉP		
„Magas életminőséget, minőségi munkahelyeket biztosító, szolgáltató térségi központ” „Versenyképes, fenntartható és harmonikus módon működő és fejlődő város”		
ÁTFOGÓ CÉLOK		
Átfogó cél 1: Helyi Éghajlatváltozási Stratégia		
Átfogó cél 2:	Átfogó cél 3:	Átfogó cél 4:
A természeti és épített értékek védelemcentrikus fejlesztése	A tatai gazdaság minőség-, digitális és tudásorientált fejlesztése	A tatai társadalom életminőségének komplex fejlesztése
TEMATIKUS CÉLOK		
T1: Vizek és zöldfelületek rehabilitációja program	T2: Építészeti, településfejlesztési pr.	T3: Oktatási, kulturális. sport, család, ifjúsági program
-T1.1. Tatai vízrendszer rekonstrukciója -T1.2. Tatai zöld ökológiai hálózat -T1.3. Tatai vízimalmok rekonstrukciója -T1.4. Tata legyen Világörökségi Helyszín!	-T2.1. Tata Szíve program -T2.2. Tatai városarculat fejlesztése -T2.3. Átfogó közlekedésfejlesztési pr. -T2.4. Helyi közlekedésfejlesztési program -T2.5. Kertváros, Újhegy nagykert alközp. T2.6. Lakótelepek rehabilitációja T2.7. Otthoneremtés új alapokon T2.8. Zöld városenergetika, klímastrat. T2.9. Városüzemeltetés, infrastruktúra, „okosváros” program	-T3.1. Felsőokt. kapcs. tud.-kult. háttér -T3.2. Tata iskolaváros fejlesztése -T3.3. Tata a kultúra városa -T3.4. A sokrétű sport és rekreáció városa -T3.5. Családbarát és ifjúsági program -T3.6. Közösségfejlesztés, egyházi és civil közösségek -T3.7. Érték- és hagyományörzés és -teremtés, identitás erősítés, Tata Brand
T4: Gazdaságfejlesztési program	T5: Szolidaritási program	T6: Közigazgatás- és kapcsolatok fejlesztése
-T4.1. A foglalkoztatottság fenntartása és bővítése -T4.2. Innovációt, kreativitást, magasabb képzettséget igénylő iparfejlesztés -T4.3. Mező- és élelmiszer, erdő-, vad- és halgazdaság fejlesztése -T4.4. A minőségi öko- és kulturális turizmus fejlesztése a környezet- és tájvédelemmel összhangban -T4.5. Egészségipar fejlesztése	-T5.1. Tata a legkisebbekért – bölcsődék, óvodák fejlesztése -T5.2. Tata az idősekért -T5.3. A tatai egészségügy fejlesztése -T5.4. A szociális gondoskodás színterei	-T6.1. A közigazgatás fejl., ügyfélbarát, szolgáltató önkormányzat -T6.2. A városi kommunikáció fejlesztése -T6.3. A belső és külső kapcsolatok erősítése -T6.4. Városmenedzsment fejlesztése
VÁROSRESZI CÉLOK		
V1: Felső Tata	V2: Nagykert	V3: Halastó-Fényes
A városközpont élhetőségének javítása a műemléki környezet megújításával, a térszerkezet revitalizációjával	A kertvárosi jelleg megtartása, a mezőgazdasági hagyományok megőrzése a közösségi funkciók bővítése mellett	A Fényes forrásvidék természetközeli fejl., a Réti halastavak rekonstrukciója, velük harmonikus lakóterületi fejl.-sel
V4: Tóváros	V5: Újhegy	V6: Kertváros
Az ökoturisztikai szerepkör erősítése a Cseke-tóval, a vízimalmok hasznosításával, a vasútállomás és környéke megújításával	Konfliktusoktól mentes, a város életébe jobban bekapcsolódó lakóterület kialakítása, helyi alközpont létrehozásával	Nyugodt lakóövezet erősödő szolgáltató funkciókkal
V7: Ipari Park	V8: Öreg-tó és környezete	V9: Agostyán
Innovációt, kreativitást, magasabb képzettséget igénylő vállalkozásfejlesztés	Vízvezetési, környezetvédelmi és rekreációs megújítása	A várossal való erőteljesebb integráció a hagyományok megtartásával
HORIZONTÁLIS CÉLOK		
H1: Vízrendszer a Dunáig	H2: Erdők hasznosítása	H3: Mezőgazdasági területek
A szubtermális vízrendszer halgazdasági, rekreációs és turisztikai és egészségvédelmi célú hasznosítása	Az erdő- és vadgazdálkodás és a rekreáció, aktív turizmus összehangolt fejlesztése a természetvédelemmel karöltve	A szubtermális vízrendszerre is alapozott intenzív, digitalizált mezőgazdaság fejlesztése – zöldség, gyümölcsstermesztés, szőlészet-borászat

4.6. A JÖVŐKÉP, AZ ÁTFOGÓ CÉLOK ÉS A TEMATIKUS CÉLOK KAPCSOLATA

4.7. A TEMATIKUS CÉLOK ÉRTELMEZÉSE A TELEPÜLÉSRÉSZEKRE, A HORIZONTÁLIS CÉLOKRA

Tematikus célok	V1: Felső Tata	V2: Nagykert	V3: Halastó-Fényes	V4: Tóváros	V5: Újhegy	V6: Kertváros	V7: Ipari Park	V8: Öreg-tó és környéke	V9: Agostyán	H1: Vízrendszer halgazdaság	H2: Erdő-, vadgazdálkodás	H3: Mezőgazdaság
	T1 – Vizek és zöldfelületek rehabilitációja											
T1.1. Vízrendszer rekonstr., fejl.	1	0	2	2	0	0	0	2	1	2	0	2
T1.2. Zöld ökológiai hálózat kialak.	1	1	2	2	0	0	0	2	2	0	2	1
T1.3. Vízimalmok rekonstr, haszn.	0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0
T.1.4. Világörökség Várományos	0	0	2	2	0	0	0	2	2	2	1	0
T2 – Építészeti, településfejl. programok												
T2.1. Tata Szíve program, kiemelt vkp.	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
T2.2. Tatai városarculat fejl.	2	1	1	2	1	1	1	2	1	0	0	0
T2.3. Átfogó közlekedésfejl. program	0	0	0	2	1	0	2	0	0	0	0	0
T2.4. Helyi közlekedésfejl. program	1	0	1	2	2	0	2	1	2	1	1	0
T2.5. Kertváros, Újhegy, Nagykert alkp.	0	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
T2.6. Lakótelepek rehabilitációja	1	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
T2.7. Otthonteremtés új alapokon	1	1	2	1	2	1	0	0	1	0	0	0
T2.8. Zöld városenergi., klímastratégia	2	0	2	2	1	1	2	0	1	2	0	2
T2.9. Városüzemelt., infrastr. okosváros pr.	2	1	2	2	1	1	2	2	1	0	0	0
T3 – Oktatási, kulturális, sport, család és ifjúsági program												
T3.1 Felsőokt. kapcs., tud-kult. háttér	2	0	2	2	0	0	2	2	1	2	2	2
T3.2 Tata iskolaváros fejlesztés	2	0	1	2	0	1	0	1	1	1	1	1
T3.3. Tata a kultúra városa	2	1	2	2	1	1	2	2	2	0	1	1
T3.4. A sokrétű sport és rekreáció	2	0	2	2	0	0	0	2	1	2	2	2
T3.5. Családbarát és ifjúsági program	2	1	2	2	1	1	0	2	2	1	1	1
T3.6. Közösségfejl., civil és egyh. köz.	2	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1
T3.7. Érték, hagyomány, identitás	2	1	2	2	1	1	1	2	2	1	1	1
T4 – Gazdaságfejlesztési program												
T4.1 Fogl. fenntartás és bővítése	2	0	1	2	0	0	2	1	1	2	2	2
T4.2 Innov., kreat., mag. képzets. iparfejl.	1	0	0	1	0	0	2	0	1	0	0	0
T4.3. Mező, erdő, vad és halgazd. fejl.	0	0	2	0	0	0	0	2	2	2	2	2
T4.4. öko- és kulturális turizmus fejlesztése	2	0	2	2	0	0	0	2	2	2	2	2
T4.5. Egészségipar fejlesztése	2	0	2	2	0	0	0	1	0	2	1	2
T5 – Szolidaritási program												
T5.1. Tata a legkisebbekért – bölcs. fejl.	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0
T5.2. Tata az idősekért – intézm. fejl.	2	1	1	2	1	1	1	1	1	0	1	1
T5.3. Egészségügy fejlesztése	2	0	1	2	0	0	0	0	0	1	1	1
T5.4. Szociális gondoskodás	2	1	0	2	1	1	0	0	1	1	1	1
T6 – Közig.fejl., kapcsolatok, városmenedzsment												
T6.1. Közig. fejlesztés	2	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0
T6.2. Kommunikáció fejlesztése	2	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1
T6.3. Belső és külső kapcsolatok	2	0	1	2	0	0	2	1	1	2	2	2
T6.4. Városmenedzsment erősítése	2	0	1	2	0	0	2	1	0	1	1	1

Jelmagyarázat: 0: nincs relevancia, 1: releváns, 2: kiemelten releváns

5. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

5.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Tata város Településfejlesztési Konceptiója (TFK) céljainak, tartalmának a megvalósítási folyamatát a 2017. január 1. óta hatályos Tata város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) hivatott megfogalmazni. Tata város településfejlesztési Konceptiójának elfogadását követően kerül sor a megvalósítást szolgáló településrendezési eszközök módosítására.

2021 márciusában készültek el a TFK készítését szolgáló Megalapozó Vizsgálatok, amelyek részletesen tartalmazzák a társadalmi, gazdasági folyamatok és a környezet jellemzőit rögzítő adatokat. A Megalapozó Vizsgálat a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet által előírt tartalmi követelményeknek megfelelő – a Központi Statisztikai Hivatal 2011. évi Népszámlálási adatok, és más (pl. önkormányzati, Országos Területfejlesztési és területrendezési Információs Rendszer) statisztikai adatok feldolgozásával készült, így valamennyi társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat tartalmazza, amelyek a területrendezési eszközök elkészítéséhez szükségesek.

5.2. A meghatározott területigényes elemek alapján javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

5.2.1. Javasolt településszerkezeti változtatások

Tata város Képviselő-testülete korábbi, jóváhagyott Településszerkezeti Tervében megjelenő elhatározások az alábbi okok miatt kiigazításokat, módosításokat igényelnek:

- Egységes szemléletű, fejlesztésorientált felülvizsgálat szükségessége.
- Tervezett közlekedési infrastruktúra-elemek nyomvonal és helyszín változása.
- Területigényes fejlesztések megfogalmazása
- Új elképzelések megszületése.
- Korlátozó tényezőkhöz való alkalmazkodás szükségessége.
- Megváltozott jogszabályi előírások teljesítése

5.2.2. Műszaki infrastruktúra térbeli rendjének módosítási javaslata

- 1. sz. főútvonal kiváltása Tatabányát délről, Tatát nyugatról megkerülő nyomvonallal
- Tata-Biatorbágy közötti 1. sz. vasúti fővonal nyomvonal korrekciója
- A vasútállomás felújítása és intermodális csomópont létesítése
- A Szomódi-Agostyáni-Baji út új összeköttetése az Újhegyen keresztül
- Külön szintű csomópontok létesítése az Újhegyi, az Agostyáni és a Baji út vasúttal való találkozásánál – az új átvezetések helyszükségletének kijelölése
- Az Ady Endre utca – 1. sz. főútvonal – teljeskörű rekonstrukciója az Országgyűlés tértől a Baji útig
- Kerékpárút-hálózat bővítése és összekapcsolása

5.2.3. Javasolt területfelhasználási változtatások:

- Városközponti fejlesztési területek – Tata Szíve Program – nagyságának és elhelyezkedésének, funkcionális rendjének felülvizsgálata
- Alközpontok kijelölése Nagykert, Újhegy és Kertváros városrészekben
- Az otthonteremtés hosszútávú biztosítása – közösségi szemléletű, egyedi és kisebb, akár teletszerű építési lehetőségekkel
- Lakótelepek sajátos használatú részeinek rendezése – pl. az ún. úszótelkek mellett lakóközösségek közvetlenebb használatába vonható területek kialakítása
- Az intézményi fejlesztések helyigényének biztosítása. – pl. Ramsari Központ számára program és hely kiválasztása tavak, vízfolyások környezetében
- A területi és hálózati elemekkel bíró zöld ökológiai hálózat – ökológiai folyosók - teljeskörű kiépítése.
- Rekreatív lehetőségek bővítése, a szomszédos településekkel összhangban.
- Zöldfelületek differenciálási lehetőségeinek (közpark, közkert, semipublic, semiprivate közterületek) kihasználása.
- Közterületek arculatfejlesztése – összefüggő terület kijelölése, ahol ez megvalósítandó az okosváros programmal együtt
- Parkolási rendszer átfogó kialakítása az okosváros módszereivel együtt
- Az egységes tatai vízrendszer fokozott védelme – külön védelmi kategóriaként
- A várossziluettt-védelem területi lehatárolása, szempontrendszer

5.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre

2021 márciusára készült el Tata város Örökségvédelmi Hatástanulmánya.

A település történeti leírása szerint Tata környéke a rómaiak óta lakott hely. A régészeti örökség felmérését a Miniszterelnökség által vezetett közhiteles örökségvédelmi nyilvántartás adatai, a Kuny Domokos Múzeum régészeti adattárai alapján állították össze. Tata közigazgatási területén 63 azonosított régészeti lelőhely ismert.

Tata közigazgatási határain belül az alábbi országos jelentőségű művi értékek találhatók: 50 műemlék, 43 általános műemléki terület, 44 műemléki környezet és 1 műemléki jelentőségű terület.

A mellékelt térkép a műemléki jelentőségű terület lehatárolását mutatja.

A helyi építészeti örökség területi védelem alatti területe ennél nagyobb területet ölel fel.

A természetvédelem különböző kategóriái és területi kiterjedésük

alján Tata a természeti örökség szempontjából országos, sőt nemzetközi jelentőségű. Ezen védelmek összefoglalása lehet a Világörökség Várományosi cím elnyerése, ami Tata számára további, nemzetközi szintű fejlődési lehetőséget nyújthat.

6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

6.1. A megvalósítás útja.

6.1.1. Kitorési pontok, prioritások

Fontos kitorési pont a demográfiai stabilitás elérése hathatós intézkedésekkel, ezek: családtámogatás, otthoneremtés; minőségi munkahelyteremtés; oktatás-felsőoktatás; a városi életkörülmények minőségi fejlesztése.

A város fejlesztésének főbb prioritásai: a város táji-ökológiai-természeti értékeinek megóvása, hálózatos fejlesztése; a város épített és kulturális örökségének megóvása, fejlesztése.

A tatai gazdaság fejlesztésének főbb prioritásai: a gazdaságfejlesztésben a munkaerőigényes, extenzív vállalkozásfejlesztés helyett az IT vezérelt és automatizálást alkalmazó iparágak, a kreatív ipar és a természeti környezet tematikus fejlesztésén alapuló kulturális, sport/rekreációs jellegű ökoturizmus fejlesztése.

6.1.2. Tatai költségvetés, pénzügyi alapok

A tatai költségvetés a város (infrastruktúra és intézmények) működtetése szempontjából stabil lábakon áll, fejlesztési forrásai azonban szűkösek, külső források nélkül a fejlesztési elképzeléseit nem tudja végrehajtani, sok esetben a szükséges önerővel sem rendelkezik. A költségvetésben felhalmozásra – fejlesztésre – rendelkezésre álló összeg mintegy 5-600 millió Ft/év, ez szolgál a fejlesztések önerejének biztosítására és saját fejlesztésekre, felújítási programokra. Eszerint a városnak takarékos gazdálkodás esetén egy ciklus, azaz tíz év alatt mintegy 5-6 milliárd Ft saját forrása van. A város ugyanakkor külső fejlesztési források bevonására képes programokkal, tervekkel rendelkezik.

A közeli és távolabbi jövőben olyan programokra is fókuszálnia kell a városnak, amelyek biztosan – megfelelő időtávon belül – megtérülnek. Ezekre kedvező hitelkonstrukciók állnak rendelkezésre, ilyen jellegűek: energetikai beruházások, gazdaságfejlesztéshez és otthoneremtéshez kapcsolódó beruházások (területelőkészítés, infrastruktúra kiépítés)

A város befektetésvonzó képessége megfelelő, a jobb eredmények elérése érdekében a nemzetközi láthatóságát kell fejleszteni.

A városban Kulturális és Oktatási Alap, Szociális, Egészségügyi és Sport, valamint Környezetvédelmi Alap működik, amelyekből elsősorban civil szervezeteket támogat az Önkormányzat pályázati lebonyolításban. Ezeknek az alapoknak jelentős emelését javasoljuk oly módon, hogy a pályázatokban azon civil szervezetek részesüljenek támogatásban, amelyek önkormányzati feladatokat vállalnak át minőségi kritériumok alapján, ellenőrizhető módon. Új elemként javasoljuk, hogy a helyi egyházak támogatására is hozzon létre az önkormányzat Alapot (pl. a Tatai Templomok Fesztiválja szervezési költségeire).

6.1.3. Az egyetértési pontok megállapítása – a város egészének bevonása a programokba

A városi fórumok hatékony működését az első Magyary-terv előkészítésének és véleményezésének sikere bizonyította, azóta ez töretlenül működik. A városrészenkénti ún. (meglévő és újonnan szervezett) Magyary-körök biztosíthatják az adott városrész minden életjelenségéről szóló valós idejű és -tartalmú információt és visszacsatolást (pl. fejlesztések előkészítéséről és végrehajtásáról). Megfontolandó a közösségi tervezés módszereinek elterjesztése az egyes városrészekben; a közösségi költségvetés kísérleti elindítása egyes területeken és témakörökben.

6.2. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

Az önkormányzat településfejlesztési céljainak elérését szolgáló eszközök:

1. településrendezési eszközök;
2. településmarketing célú tevékenységek, pl. településmarketing és turizmusfejlesztési stratégia elkészítése, kommunikáció, Tata Brand kidolgozása
3. élhető város természeti környezet és klíma védelmi stratégia kidolgozása
4. helyi gazdaságfejlesztési tevékenységek, pl. gazdaságfejlesztési stratégia az Észak-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna és a Komárom-Tata-Tatabánya-Oroszlány városszövetség keretein belül;
5. ingatlangazdálkodás, bérleményhasznosítás;
6. mobilitási stratégia végig gondolása
7. intézményesített partnerség, a tervezés és végrehajtás során konzultációs fórumok, vagy kontroll testületek létrehozása, pl. Támogatói Csoportok átfogó, vagy egyedi településfejlesztési feladatokra;
8. településfejlesztési és üzemeltetési menedzsment intézményrendszer kialakítása.

A fenti eszközök alkalmazásával a megvalósítás csak a szervezetek és ágazatok közötti hatékony koordináción keresztül valósítható meg. Ennek végrehajtására több működőképes szervezeti – menedzsment – modell létezik. Tekintettel arra, hogy jelen koncepció hosszú – 30 éves – időtávra tervez, a szervezeti modell kialakítására több lehetséges alternatíva javasolható, amely akár több lépcsőben végrehajtható a kibontakozó tevékenységekhez igazodva, biztosítva a flexibilitást, a változásokhoz való alkalmazkodóképességet. Az alábbiakban a szervezeti modell három fejlődési szintje kerül bemutatásra, hangsúlyozva az egyes típusok előnyét és hátrányát, ill. lehetőség van a modellek tovább építésére.

Alapszint: A kiindulási alapmodell szerint a jelenleg működő intézményrendszer semmiben sem változik meg. Nem épül be új szervezet sem a menedzsment, sem a lebonyolítás szintjén. A településfejlesztési folyamatot Tata város Önkormányzata és hivatala koordinálja. Az operatív megvalósításban részt vesznek az Önkormányzat vezetői, választott testületei, szakmai bizottságai, a hivatal egyes szervezeti egységei, tisztségviselői (városfejlesztési referens, főépítész, főmérnök). A helyi fejlesztések végrehajtására nincsenek kijelölt szervezeti egységek. A modell erősen támaszkodik külső szakértői bázisra. Ez a kezdő modell lassabb folyamatot feltételez, amely kifejezetten külső, elsősorban pályázati forrásokra támaszkodik, illetve az állam és más tulajdonosok (intézmények) fejlesztési tevékenységével számol. Ebben a modellben a koordináció lazább.

Középszint: Ebben a modellben a meglévő intézményrendszer egyes szervezeti egységein belüli feladat átcsoportosításra, illetve feladat bővülésre kerül sor. A folyamatot az Önkormányzat és hivatala koordinálja. Az irányítást, koordinációt és részben az operatív feladatok megvalósítását egy erre a célra kijelölt hivatali szervezeti egység végzi. A Hivatalon belül a mindennemű forrásszerzés (nemcsak pályázati) és a projektkoordináció feladatai egy irodában koncentrálnak, amely a pl. a gazdálkodásért felelős iroda alá, vagy közvetlenül a Polgármesterhez/Jegyzőhöz rendelt szervezeti egységként kerülhet kialakításra. A modellben az Önkormányzat kezdeményező szerepet tölt be, proaktív, a helyi és a térségi szereplők együttműködésére épít. A modellben erős a helyi koordináció.

„Intézői” munkakör: Külön kitérünk a településfejlesztésben a városi gazdasági és közösségi élet szervezésének témájára. A hosszú távú városfejlesztés, -megújítás folyamatos és aktív közösségi, közéleti részvételt igényel. A közösségépítés szempontjából is lényeges, hogy minden – alulról jövő – ötlet, szándék fontos lehet, ezért egyet sem szabad veszni hagyni. Ezért volna kiemelt jelentősége egy „intézői” státusz létrehozásának, aki terepmunkát végez, egyfajta átfogó fejlesztési menedzseri funkciót tölt be. Finanszírozása önkormányzati, vagy pályázati forrásból történhet. A küldetése, hogy feltárja a hasznosítható ötleteket, szervezze a megvalósítást és igazgassa, gondozza a szereplőket. Az „intéző” koordinálja a szomszédsági együttműködések, folyamatosan keresi a hazai és nemzetközi fejlesztési forrásokat.

Kapcsolatot tart szakmai és üzleti körökkel, vállalkozókkal, keresi a potenciális befektetőket, fejlesztőket. Feltárja a helyi vállalkozásalapítás körülményeit. Felméri a helyi képzettséget, kreativitást, innovációs készségeket, javaslatokat tesz helyi alkotó közösségek, alkotó csoportok létrehozására. Átfogó és speciális településfejlesztési célzatú rendezvényeket szervez. Ezekben a tevékenységeiben a lehető legtágabb értelemben a város érdekeit képviseli.

Felsőfok – Városfejlesztő Társaság: A városfejlesztési projektmenedzsment szervezet fejlesztésének magasabb szintje az integrált település- és gazdaságfejlesztési célú modell, amely az előzőek pozitív tapasztalatai alapján jön létre. Ebben a modellben az együttműködés kiteljesedik, a megvalósítás sokszereplőssé válik. A fejlesztő társaság az előző – intézői – modell feladatait látja el professzionális szinten. Ez a modell a közszéferá progresszív településfejlesztő politikáját feltételezi, ami különösen az elején többletköltséggel járhat az önkormányzat szempontjából, azonban minden szervezeti átalakítás legfőbb célja, hogy (többlet)jövedelem-termelő gazdasági tevékenységek és szolgáltatások induljanak el, multiplikátor hatás elérésével. Így a Városfejlesztő Társaság kiadásai települési szinten közép- és hosszú távon megtérülnek, közösségi szinten értéknövelő hatást fejtenek ki.

6.3. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

Minden egyes fejlesztési elem esetében a társadalmi-gazdasági-környezeti szempontú mérhetőség kiemelt fontosságú. Ezt az elvet szolgálják az adott projekttel kapcsolatos indikátorok, amelyek elérése biztosíthatja a legnagyobb és komplex fejlesztési hatékonyság elérését.

A koncepció előrehaladásáról, annak sikerességéről egy monitoring-rendszer szolgáltat információt az időben különböző fejlettségű önkormányzati stratégiai menedzsment részére, amely ennek alapján tud döntéseket hozni az esetlegesen szükséges korrekciókról, kiegészítő feladatokról és tudja azokat a politikai döntéshozók elé terjeszteni.

A monitoring nem szorítkozik kizárólag az indikátormutatókra, azokon felül a társadalmi, gazdasági, jogszabályi környezet változásait, az önkormányzati és külső partnerszervezetek észrevételeit egyaránt figyelembe veszi. Alapértelmezés szerint a monitoring tevékenység minden egyes projektnél az adott indikátorok elérésének előre lefektetett időpontjában aktuális, azonban ezt két további feltétel is kiegészíti:

- 1) szükséges a teljes zajló projektállomány évenkénti átfogó monitoringja
- 2) a fentiek szerint valamilyen külső forrásból érkező információ is szükségessé teheti az előrehaladás rendkívüli áttekintését.

A TFK monitoring feladataira a javaslat szerint évente kerül sor. Ezt ún. előrehaladási jelentések formájában szükséges a képviselő-testület elé tární. Szükség esetén az önkormányzat – képviselő-testület – korrígálhatja a koncepciót az elért eredmények és a külső környezet esetleges változásainak alapján.

Kétévente a monitoring teljes körű áttekintése javasolt, ez a szükséges korrekciók elfogadására szolgál. A módosításokat, beleértve a korrekciók kiváltó okokat, megfontolásokat rögzíteni kell és nyilvánossá kell tenni. Javasolt a módosításokat partnerségi fórumok keretében megtárgyalni, majd ezt követően az Önkormányzat döntési rendszerében (bizottságok, képviselő-testület) elfogadtatni.

